

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PRIIT PIKAMÄE
prednesené 13. januára 2022¹

Spojené veci C-451/19 a C-532/19

**Subdelegación del Gobierno en Toledo
proti
XU (C-451/19)
a
Subdelegación del Gobierno en Toledo
proti
QP (C-532/19)**

[návrhy na začatie prejudiciálneho konania, ktoré podal Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Vyšší súd Kastília-La Mancha, Španielsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 20 ZFEÚ – Občianstvo Európskej únie – Občan Únie, ktorý nikdy nevyužil svoje právo na voľný pohyb – Žiadosť o povolenie na pobyt rodinného príslušníka, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny – Zamietnutie – Povinnosť občana Únie mať dostatočné zdroje – Povinnosť manželov žiť spolu – Maloleté dieťa, ktoré je občanom Únie – Vnútroštátne právne predpisy a prax – Účinné využívanie podstatnej časti práv priznaných štátnym príslušníkom Únie – Zbavenie“

I. Úvod

1. Návrhy na začatie prejudiciálneho konania, ktoré podal Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Vyšší súd Kastília-La Mancha, Španielsko) v týchto spojených veciach, sa týkajú výkladu článku 20 ZFEÚ, pokiaľ ide o uznanie práva na pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú rodinnými príslušníkmi (v jednotlivých prípadoch ide o syna manželky a manžela) španielskeho občana, ktorý nevykonal svoje právo na voľný pohyb, ako aj prípadnej povinnosti vykonať konkrétne a individuálne preskúmanie otázky, či existuje vzťah závislosti medzi členmi najbližšej rodiny.

2. Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi Subdelegación del Gobierno en Toledo (zastúpenie vlády v Toled, Španielsko) (ďalej len „zastúpenie“) a štátnymi príslušníkmi tretích krajín vo veci zamietnutia žiadostí o vydanie povolenia na pobyt pre nich ako rodinných príslušníkov občana Únie. Na podporu svojich nárokov sa títo poslední uvedení odvolávajú na odvodené právo na pobyt založené na článku 20 ZFEÚ, ako aj na judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa postavenia občana Únie. Prejednávané veci ponúkajú Súdnemu dvoru príležitosť

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

spresniť svoju judikatúru týkajúcu sa odvodeného práva na pobyt, ktoré musí byť za určitých výnimočných okolností priznané štátnemu príslušníkovi tretej krajiny na základe tohto ustanovenia.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

1. *Smernica 2004/38/ES*

3. Článok 1 smernice 2004/38/ES² stanovuje:

„Táto smernica stanovuje:

- a) podmienky, ktoré upravujú uplatňovanie práva voľného pohybu a pobytu v rámci územia členských štátov občanmi Únie a ich rodinných príslušníkov;
- b) právo trvalého pobytu na území členských štátov pre občanov Únie a ich rodinných príslušníkov;

...“

4. Článok 3 tejto smernice, nazvaný „Oprávnené osoby“, v odseku 1 stanovuje:

„Táto smernica sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov, ako sú definovaní v bode 2 článku 2, ktorí ich sprevádzajú, alebo sa k nim pripájajú.“

5. Článok 7 ods. 1 a 2 uvedenej smernice znie:

„1. Všetci občania Únie majú právo pobytu na území iného členského štátu počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace, ak:

...

- b) majú dostatočné zdroje pre samých seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu, a ak majú komplexné krytie zdravotného poistenia v hostiteľskom členskom štáte; alebo

...

- d) sú rodinnými príslušníkmi, ktorí sprevádzajú alebo sa pripájajú k občanovi Únie, ktorý spĺňa podmienky uvedené v bodoch a), b) alebo c).

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. ES L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46).

2. Právo [na] poby[t] stanovené v odseku 1 sa rozširuje na rodinných príslušníkov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, sprevádzajú alebo sa pripájajú k občanovi Únie v hostiteľskom členskom štáte, ak takýto občan Únie spĺňa podmienky uvedené v odseku 1a), b) alebo c).“

2. *Smernica 2003/86/ES*

6. Článok 2 smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny³ stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

...

c) ‚garant‘ je štátny príslušník tretej krajiny oprávnené sa zdržiavať v členskom štáte, ktorý žiada alebo rodinní príslušníci ktorého žiadajú o zlúčenie rodiny, aby s ním boli spojení;

...“

7. Článok 3 tejto smernice stanovuje:

„1. Táto smernica sa uplatňuje v prípade, keď je garant držiteľom povolenia na pobyt vydaného členským štátom na obdobie jedného roka alebo dlhšie, a má dostatočné vyhliadky na získanie povolenia na trvalý pobyt, ak sú rodinní príslušníci jeho rodiny štátnymi príslušníkmi tretej krajiny akéhokoľvek postavenia.

...

3. Táto smernica sa nevzťahuje na rodinných príslušníkov občanov únie.“

8. Podľa článku 4 uvedenej smernice:

„1. Členské štáty povolia vstup a pobyt podľa tejto smernice a za predpokladu splnenia podmienok ustanovených v kapitole IV, ako aj článku 16, týmto rodinným príslušníkom:

...

c) maloletým deťom garanta vrátane osvojených detí garanta, keď sú v jeho starostlivosti a sú od neho závislé. Členské štáty môžu povoliť zlúčenie detí, ktorých starostlivosť je zdieľaná za predpokladu, že druhá strana, podieľajúca sa na starostlivosti, dala svoj súhlas;

...

6. Členské štáty môžu postupovať odlišne a požadovať, aby žiadosti týkajúce sa zlúčenia rodiny maloletých detí boli podané do veku 15 rokov, ako ustanovujú jeho platné právne predpisy k dátumu vykonania tejto smernice. Ak bude žiadosť podaná po dosiahnutí veku 15 rokov, členské štáty, ktoré sa rozhodnú uplatniť tento odlišný postup, povolia vstup a pobyt takýmto deťom na základe iných dôvodov, ako je zlúčenie rodiny.“

³ Ú. v. EÚ L 251, 2003, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224.

9. Podľa článku 5 ods. 3 smernice 2003/86:

„Žiadosť sa podá a posúdi, keď sa rodinní príslušníci zdržiavajú mimo územia členského štátu, v ktorom sa zdržiava garant.“

Členský štát môže za primeraných okolností postupovať odlišne a prijať žiadosť podanú vtedy, keď sú už rodinní príslušníci na jeho území.“

B. Španielske právo

10. Článok 32 španielskej Ústavy stanovuje:

„1. Muž a žena majú právo uzavrieť manželstvo, pričom majú úplnú právnu rovnosť.

2. Zákon upraví formy manželstva, vek a spôsobilosť manželov na uzavretie manželstva, práva a povinnosti manželov, dôvody rozluky alebo zániku a ich účinky.“

11. Podľa článku 68 Código Civil (Občiansky zákonník):

„Manželia sú povinní žiť spolu, musia si byť verní a vzájomne si pomáhať. Okrem toho sa musia podieľať na zodpovednosti za domácnosť, ako aj starostlivosti o predkov a potomkov a iné osoby, ktoré sú na nich závislé.“

12. Článok 70 tohto zákonníka stanovuje:

„Manželia na základe vzájomnej dohody určia svoje miesto bydliska a v prípade nezhody o tejto otázke rozhodne súd, ktorý zohľadní záujem rodiny.“

13. Podľa článku 110 uvedeného zákonníka:

„Otec a matka, aj keď nevykonávajú rodičovské práva a povinnosti, sú povinní starať sa o svoje maloleté deti a majú voči nim vyživovaciu povinnosť.“

14. Podľa článku 154 ods. 1 Občianskeho zákonníka:

„Neosamostatnení maloletí podliehajú právam a povinnostiam ich rodičov.

...“

15. Článok 1 Real Decreto 240/2007, sobre entrada, libre circulación y residencia en España de ciudadanos de los Estados miembros de la Unión Europea y de otros Estados parte en el Acuerdo sobre el Espacio Económico Europeo (kráľovský dekrét č. 240/2007 zo 16. februára 2007 o vstupe, voľnom pohybe a pobyte občanov členských štátov Európskej únie a iných štátov, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore, v Španielsku)⁴ zo 16. februára 2007, v znení uplatniteľnom v spore vo veci samej stanovuje:

„1. Tento kráľovský dekrét upravuje podmienky uplatňovania práva na vstup a výstup, voľný pohyb, pobyt, trvalý pobyt a prácu v Španielsku pre štátnych príslušníkov ostatných členských

⁴ BOE č. 51 z 28. februára 2007, s. 8558, ďalej len „kráľovský dekrét č. 240/2007“.

štátov Európskej únie a ostatných štátov, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ako aj obmedzenia vyššie uvedených práv z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia.

2. Obsahom tohto kráľovského dekrétu nie sú dotknuté ustanovenia osobitných zákonov a medzinárodných zmlúv, ktorých je Španielsko zmluvnou stranou.“

16. Článok 2 tohto kráľovského dekrétu stanovuje:

„Tento kráľovský dekrét sa za podmienok v ňom stanovených vzťahuje aj na ďalej uvedených rodinných príslušníkov štátneho príslušníka iného členského štátu Európskej únie alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, ktorí ho sprevádzajú alebo sa k nemu pripájajú:

a) manžel/manželka, ak nedošlo k dohode alebo vyhláseniu neplatnosti manželstva, rozvodu alebo rozluke;

...

c) priami potomkovia tejto osoby, ako aj potomkovia manžela/manželky alebo registrovaného partnera tejto osoby, ktorí nedovršili vek 21 rokov alebo prekračujú túto vekovú hranicu a sú na nej závislí alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony, za predpokladu, že nedošlo k dohode alebo vyhláseniu neplatnosti manželstva, rozvodu alebo rozluke alebo zrušeniu zápisu registrovaného partnerstva;

...“

17. Podľa článku 7 uvedeného kráľovského dekrétu:

„1. Všetci občania Únie alebo štátni príslušníci iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, majú právo na pobyt na území Španielskeho kráľovstva počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace, ak:

...

b) majú dostatočné zdroje pre samých seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre španielsky systém sociálnej pomoci počas obdobia ich pobytu, a ak majú komplexné krytie zdravotného poistenia v Španielsku, alebo

...

d) sú rodinnými príslušníkmi, ktorí sprevádzajú alebo sa pripájajú k občanovi Únie alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ktorý spĺňa podmienky uvedené v bodoch a), b) alebo c).

2. Právo na pobyt stanovené v odseku 1 sa rozširuje na rodinných príslušníkov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, ak sprevádzajú alebo sa pripájajú v Španielsku k občanovi Únie alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, pod podmienkou, že takýto občan Únie alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou

Dohody o Európskom hospodárskom priestore, spĺňa podmienky uvedené v odseku 1 písm. a), b) alebo c).

...

7. Pokiaľ ide o dostatočné prostriedky na živobytie, nesmie sa stanoviť pevná suma, ale musí sa zohľadniť osobná situácia štátnych príslušníkov členského štátu Európskej únie alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore. V každom prípade táto suma nesmie byť vyššia ako úroveň finančných zdrojov, pod ktorou sú španielskym štátnym príslušníkom vyplácané dávky sociálnej pomoci, alebo ako minimálny dôchodok sociálneho zabezpečenia.“

18. Článok 8 ods. 1 toho istého kráľovského dekrétu stanovuje:

„Rodinní príslušníci štátneho príslušníka členského štátu Európskej únie alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, uvedení v článku 2 tohto kráľovského dekrétu, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi jedného z týchto štátov, sa môžu, ak ho sprevádzajú alebo sa k nemu pripájajú, zdržiavať v Španielsku počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace a sú povinní požiadať o udelenie a získať ‚povolenie rodinného príslušníka občana Únie‘.“

III. Skutkové okolnosti sporu, konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

A. Vec C-451/19

19. XU, ktorý má venezuelskú štátnu príslušnosť, sa narodil 19. septembra 2001 vo Venezuele. Matka XU, ktorá je venezuelskou štátnou príslušníčkou, je držiteľkou Tarjeta de Residencia Comunitaria (povolenie na pobyt v Spoločenstve) a žije so svojím dieťaťom v Španielsku od roku 2004. XU získal povolenie na pobyt v tomto členskom štáte.

20. Dňa 20. januára 2011 súd pre rodinné veci vo Venezuele rozhodol, že XU bude zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá môže bývať so svojím dieťaťom v Španielsku bez akéhokoľvek obmedzenia.

21. Matka XU a jeho nevlastný otec, španielsky štátny príslušník, ktorý nikdy nevyužil svoju slobodu pohybu v rámci Únie, uzavreli 6. septembra 2014 manželstvo v El Viso de San Juan (Španielsko). Platnosť tohto manželstva nebola spochybnená.

22. Manželia žijú spolu v El Viso de San Juan (Španielsko) od 12. decembra 2008. Dňa 24. júla 2009 sa z ich zväzku narodilo dieťa, ktoré je španielskym štátnym príslušníkom.

23. Dňa 28. septembra 2015 podal nevlastný otec XU v mene XU žiadosť o vydanie povolenia na prechodný pobyt rodinného príslušníka občana Európskej únie v súlade s článkom 2 písm. c) kráľovského dekrétu č. 240/2007.

24. Táto žiadosť bola zamietnutá z dôvodu, že nevlastný otec XU nepreukázal, že disponuje dostatočnými zdrojmi pre seba a svojich rodinných príslušníkov, ako to vyžaduje článok 7 kráľovského dekrétu č. 240/2007.

25. Dňa 28. januára 2016 zastúpenie vlády potvrdilo zamietnutie žiadosti podanej nevlastným otcom XU. Ten podal proti tomuto rozhodnutiu správnu žalobu na Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 1 de Toledo (Provinčný správny súd č. 1 Toledo, Španielsko).

26. Tento súd vyhovel jeho žalobe s odôvodnením, že článok 7 kráľovského dekrétu č. 240/2007 sa v prejednávanej veci neuplatní, keďže nevlastný otec XU nikdy nevyužil svoju slobodu pohybu v rámci Únie.

27. Orgán štátnej správy sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal na Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Vyšší súd Kastília-La Mancha), ktorý rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Môže vzhľadom na článok 68 španielskeho Občianskeho zákonníka, ktorý stanovuje povinnosť manželov žiť spolu, požiadavka, aby španielsky štátny príslušník, ktorý nevyužil svoje právo na voľný pohyb, splňal podmienky uvedené v článku 7 ods. 1 [kráľovského dekrétu č. 240/2007], nevyhnutné pre priznanie práva na pobyt maloletému dieťaťu jeho manželky, štátnej príslušníčky tretej krajiny, ktoré je tiež štátnym príslušníkom tretej krajiny, podľa článku 7 ods. 2 [kráľovského dekrétu č. 240/2007], v prípade nesplnenia týchto podmienok predstavovať porušenie článku 20 ZFEÚ, ak by v dôsledku odopretia tohto práva bol španielsky štátny príslušník nútený úplne opustiť územie Únie?
2. Odhliadnuc od uvedeného a od odpovede na predchádzajúcu otázku, s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, okrem iného rozsudok z 8. mája 2018, K.A. a i. (Zlúčenie rodiny v Belgicku) (C-82/16, EU:C:2018:308, porušuje článok 20 ZFEÚ v každom prípade za vyššie uvedených podmienok taká prax Španielskeho kráľovstva, ktorá spočíva v automatickom uplatňovaní právnej úpravy uvedenej v článku 7 [kráľovského dekrétu č. 240/2007], v zmysle ktorej sa neudelí povolenie na pobyt občanovi tretej krajiny, maloletému dieťaťu manželky – štátnej príslušníčky tretej krajiny – občana Únie, ktorý nikdy nevyužil svoje právo na voľný pohyb (pričom títo manželia majú aj maloleté dieťa, ktoré je španielskym štátnym príslušníkom a tiež nikdy nevyužilo svoje právo na voľný pohyb), a to z jediného dôvodu, že občan Únie nespĺňa požiadavky uvedené v tomto ustanovení, bez toho, aby sa konkrétne a individuálne preskúmalo, či existuje medzi týmto občanom Únie a štátnym príslušníkom tretej krajiny taký vzťah závislosti, ktorý by z akéhokoľvek dôvodu a pri zohľadnení existujúcich okolností naznačoval, že v prípade odopretia práva na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny nemôže byť občan Únie oddelený od rodinného príslušníka, ktorý je od neho závislý, a musel by opustiť územie Únie, a to tým skôr v prípade, ak španielsky občan a jeho manželka, ktorá je štátnym príslušníkom tretej krajiny, sú tiež rodičmi maloletého dieťaťa, ktoré je španielskym štátnym príslušníkom a ktoré by tiež mohlo byť nútené opustiť územie Španielska spolu so svojimi rodičmi?“

B. Vec C-532/19

28. Dňa 25. septembra 2015 sa QP, peruánsky štátny príslušník, oženil so španielskou štátnou príslušníčkou, ktorá nikdy nevyužila svoju slobodu pohybu v rámci Únie. Zákonnosť tohto manželstva nebola nikdy spochybnená. QP a jeho manželka sú rodičmi dcéry, ktorá má španielsku štátnu príslušnosť, narodenej 11. augusta 2012.

29. Dňa 2. októbra 2015 podal QP žiadosť o vydanie pobytového preukazu rodinného príslušníka občana Európskej únie, pričom k nemu okrem iného pripojil pracovnú zmluvu na dobu neurčitú svojej manželky, ako aj rôzne výplatné pásky.

30. Počas skúmania spisu zastúpenie vlády informovalo QP o existencii troch odsúdení v trestnom konaní zo 7. septembra 2010, 25. októbra 2010 a 16. novembra 2016, pričom prvé a tretie bolo za vedenie motorového vozidla bez vodičského preukazu a druhé za vedenie vozidla pod vplyvom alkoholu, a vyzvalo ho na predloženie pripomienok, čo aj urobil.

31. Dňa 14. decembra 2015 bola žiadosť QP zamietnutá zastúpením vlády z dôvodu, že neboli splnené podmienky stanovené kráľovským dekrétom č. 240/2007, keďže QP nemá v Španielsku čistý register trestov a nemá pre seba a svojich rodinných príslušníkov dostatočné finančné zdroje.

32. Dňa 1. februára 2016 zastúpenie vlády potvrdilo zamietnutie žiadosti podanej QP. QP podal proti tomuto rozhodnutiu správnu žalobu na Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 2 de Toledo (Provinčný správny súd č. 2 Toledo, Španielsko), ktorý jeho žalobe vyhovel.

33. Orgán štátnej správy sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal na Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Vyšší súd Kastília-La Mancha), ktorý rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Môže vzhľadom na článok 68 Občianskeho zákonníka, ktorý stanovuje povinnosť manželov žiť spolu, požiadavka, aby španielska štátna príslušníčka, ktorá nevyužila svoje právo na voľný pohyb, spĺňala podmienky uvedené v článku 7 ods. 1 kráľovského dekrétu č. 240/2007, nevyhnutné pre priznanie práva na pobyt jej manželovi, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, podľa článku 7 ods. 2 kráľovského dekrétu č. 240/2007, v prípade nesplnenia týchto podmienok predstavovať porušenie článku 20 ZFEÚ, ak by v dôsledku odopretia tohto práva bola španielska štátna príslušníčka nútená úplne opustiť územie Únie?
2. Odhliadnuc od uvedeného a od odpovede na prvú otázku, s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, okrem iného rozsudok z 8. mája 2018, K.A. a i. (Zlúčenie rodiny v Belgicku) (C-82/16 [EU:C:2018:308]), porušuje článok 20 ZFEÚ v každom prípade za vyššie uvedených podmienok taká prax Španielskeho kráľovstva, ktorá spočíva v automatickom uplatňovaní právnej úpravy uvedenej v článku 7 kráľovského dekrétu č. 240/2007, v zmysle ktorej sa neudelí povolenie na pobyt rodinnému príslušníkovi občana Únie, ktorý nikdy nevyužil svoje právo na voľný pohyb, a to z dôvodu, že občan Únie nespĺňa požiadavky uvedené v tomto ustanovení, bez toho, aby sa konkrétne a individuálne preskúmalo, či existuje medzi týmto občanom Únie a štátnym príslušníkom tretej krajiny taký vzťah závislosti, ktorý by z akéhokoľvek dôvodu a pri zohľadnení existujúcich okolností naznačoval, že v prípade odopretia práva na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny nemôže byť občan Únie oddelený od rodinného príslušníka, ktorý je od neho závislý, a musel by opustiť územie Únie?“

IV. Konanie na Súdnom dvore

34. Návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-451/19 z 29. apríla 2019 bol doručený do kancelárie Súdneho dvora 12. júna 2019.

35. Návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-532/19 zo 17. júna 2019 bol doručený do kancelárie Súdneho dvora 11. júla 2019.

36. Rozhodnutím Súdneho dvora zo 16. apríla 2020 boli predmetné veci spojené na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.

37. Španielska vláda a Európska komisia predložili písomné pripomienky v lehote stanovenej v článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie.

38. Podľa článku 76 ods. 2 rokovacieho poriadku Súdny dvor rozhodol, že nenariadi pojednávanie.

V. Právna analýza

A. Úvodné pripomienky

39. Ako bolo uvedené v úvode, prejednávané veci sa v podstate týkajú výkladu článku 20 ZFEÚ, pokiaľ ide o uznanie práva na pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú rodinnými príslušníkmi (v prvom uvedenom prípade synom manželky a v tom druhom manželom) občana Únie, ktorý nevykonal svoje právo na voľný pohyb, ako aj prípadnej povinnosti príslušných orgánov vykonať konkrétne a individuálne preskúmanie otázky, či existuje vzťah závislosti medzi členmi najbližšej rodiny.

40. V záujme jasnosti a prehľadnosti budú tieto *dve tematické osi*, ktoré zodpovedajú prvým a druhým prejudiciálnym otázkam, preskúmané v rovnakom poradí. V dôsledku toho najprv preukážem, či štátny príslušník tretej krajiny požíva za okolností, o aké ide v prejednávaných veciach, odvodené právo založené na článku 20 ZFEÚ.⁵ Ďalej sa budem zaoberať požiadavkami, ktoré judikatúra Súdneho dvora vyžaduje na preskúmanie vzťahu závislosti.⁶ V rámci mojej analýzy zaujmem stanovisko k viacerým právnym otázkam, ktoré položil vnútroštátny súd vo svojich návrhoch na začatie prejudiciálneho konania. Závery, ktoré treba vyvodiť z tejto analýzy, zhrnuté v syntéze preskúmania každej tematickej osi,⁷ napokon poskytnú odpovede na položené otázky.

B. Prvá tematická os: preskúmanie existencie odvodeného práva štátnych príslušníkov tretích krajín za okolností prejednávaných vecí

1. Aspekty, ktoré treba zohľadniť v rámci analýzy

41. Nevyhnutnosť podrobnej analýzy prvej tematickej osi v súvislosti s prípadnou existenciou práva na pobyt za okolností prejednávaných vecí vyplýva zo skutočnosti, že nemožno vylúčiť, že článok 20 ZFEÚ bráni praxi španielskych orgánov spočívajúcej v odmietnutí udeliť povolenie na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, rodinnému príslušníkovi občana Únie, len z dôvodu, že tento občan nemá dostatočné zdroje pre seba a tohto štátneho príslušníka (ani zdravotné poistenie).

42. V tejto súvislosti treba totiž pripomenúť, že presne k takému záveru dospel Súdny dvor v rozsudku z 27. februára 2020, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Manžel občana Únie) (C-836/18, ďalej len „rozsudok Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real“, EU:C:2020:119). Konkrétnejšie, Súdny dvor v uvedenom rozsudku kritizoval rozhodnutie španielskych orgánov o zamietnutí žiadosti o zlúčenie rodiny podanej manželským partnerom, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, občana Únie len z toho dôvodu, že tento občan Únie

⁵ Pozri bod 41 a nasl. nižšie.

⁶ Pozri bod 125 a nasl. nižšie.

⁷ Pozri body 124 a 130 nižšie.

nemal pre seba a svojho manželského partnera dostatočné zdroje, aby sa nestali záťažou pre vnútroštátny systém sociálnej pomoci, bez toho, aby preskúmal, či existuje vzťah závislosti medzi uvedeným občanom Únie a jeho manželským partnerom, takej povahy, že v prípade zamietnutia priznania odvodeného práva na pobyt tomuto poslednému uvedenému by sám občan Únie bol nútený opustiť územie Únie, aby mohol zostať so svojim manželským partnerom a zabezpečiť účinnú podporu osoby, ktorá je na ňom závislá. Súdny dvor následne rozhodol, že článok 20 ZFEÚ bráni správnej praxi španielskych orgánov, ktoré iba vykonávajú platnú vnútroštátnu právnú úpravu.⁸

43. Okolnosti vo veciach samých sú podobné okolnostiam vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, keďže po prvé občania Únie, o ktorých ide vo veci samej, nevyužili svoju slobodu pohybu a po druhé sa týkajú presne tej istej vnútroštátnej právnej úpravy preberajúcej článok 7 smernice 2004/38, ktorá tiež stanovuje analogické uplatnenie tohto ustanovenia na tento osobitný prípad,⁹ čím ide nad rámec toho, čo vyžaduje právo Únie. Treba však uviesť, že existujú značné rozdiely na úrovni skutkového stavu, ktoré si zaslúžia osobitné posúdenie vzhľadom na zásady rozvinuté v judikatúre v oblasti občianstva Únie. Zatiaľ čo v už citovanej veci išlo o preskúmanie možnej závislosti medzi manželmi bez nezaopatreného dieťaťa, spory vo veciach samých sa vyznačujú prítomnosťou nezaopatrených detí, ktoré sú občanmi Únie, v kruhu najbližšej rodiny. V tejto súvislosti musím zdôrazniť, že maloleté osoby si z dôvodu svojej zraniteľnosti vyžadujú zvýšenú ochranu zo strany vnútroštátnych orgánov, čo by sa podľa môjho názoru malo odrážať pri uplatnení článku 20 ZFEÚ na prejednávajúcu vec. Z tohto hľadiska a vzhľadom na uvedené rozdiely je zrejmé, že Súdny dvor bude musieť uviesť niekoľko dôležitých spresnení týkajúcich sa pôsobnosti tohto ustanovenia.

44. Pred preskúmaním otázky, či sa štátni príslušníci tretích krajín za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, môžu skutočne dovolávať odvodeného práva založeného na článku 20 ZFEÚ z dôvodu ich postavenia rodinných príslušníkov občana Únie, sa mi však zdá potrebné stručne pripomenúť zásady uplatniteľné na občianstvo Únie, tak ako boli rozvinuté v judikatúre Súdneho dvora.¹⁰ Až po tomto opise súčasného stavu judikatúry v tejto oblasti práva Únie bude možné overiť, či sa uvedené zásady majú uplatniť v prejednávanej veci.¹¹

2. Opis súčasného stavu judikatúry v oblasti občianstva Únie

a) Judikatúra týkajúca sa odvodeného práva na pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín založeného na ich postavení rodinných príslušníkov občana Únie

45. Podľa ustálenej judikatúry zopakovanej v rozsudku Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real článok 20 ZFEÚ priznáva každej osobe, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu, postavenie občana Únie, ktoré má byť základným postavením štátnych príslušníkov členských štátov. Občianstvo Únie udeľuje každému občanovi Únie základné a individuálne právo voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov s výhradou obmedzení a podmienok uvedených v Zmluve a opatrení prijatých na ich uplatnenie¹².

⁸ Rozsudok Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, body 48 a 49.

⁹ Rozsudok Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 30.

¹⁰ Pozri bod 45 a nasl. nižšie.

¹¹ Pozri bod 57 a nasl. nižšie.

¹² Rozsudky z 13. septembra 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, body 69 a 70), ako aj Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, body 35 a 36.

46. V tomto kontexte Súdny dvor rozhodol, že článok 20 ZFEÚ bráni vnútroštátnym opatreniam vrátane rozhodnutí o zamietnutí práva na pobyt rodinným príslušníkom občana Únie, ktorých účinkom je zbavenie občanov Únie účinného požívania podstaty práv, ktoré im vyplývajú z ich postavenia. Naproti tomu ustanovenia Zmluvy týkajúce sa občianstva Únie nepriznávajú štátnym príslušníkom tretej krajiny nijaké samostatné právo. Prípadné práva priznané takýmto štátnym príslušníkom totiž nie sú vlastné práva týchto štátnych príslušníkov, ale ide o práva, ktoré sú odvodené od práv občana Únie. Účel a odôvodnenie týchto odvodených práv sú založené na konštatovaní, že odmietnutie ich priznania môže viesť k obmedzeniu najmä slobody pohybu občana Únie.¹³

47. V tejto súvislosti Súdny dvor už konštatoval, že existujú veľmi osobitné situácie, v ktorých napriek skutočnosti, že odvodené právo týkajúce sa práva na pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín nie je uplatniteľné a dotknutý občan Únie nevyužil svoju slobodu pohybu, musí byť právo na pobyt priznané štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, rodinnému príslušníkovi tohto občana, aby nedošlo k narušeniu potrebného účinku občianstva Únie, pokiaľ by v dôsledku odopretia takého práva bol občan Únie nútený opustiť územie Únie ako celok, čo by ho zbavilo možnosti účinne požívať podstatu práv, ktoré mu z tohto postavenia vyplývajú.¹⁴

48. Odmietnutie udeliť právo na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny však môže spochybniť potrebný účinok občianstva Únie len vtedy, ak medzi týmto štátnym príslušníkom tretej krajiny a občanom Únie, ktorý je jeho rodinným príslušníkom, existuje vzťah závislosti, ktorý by viedol k tomu, že by tento občan Únie bol nútený sprevádzať dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny a opustiť územie Únie ako celok. Z toho vyplýva, že štátny príslušník tretej krajiny sa môže domáhať priznania odvodeného práva na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ len vtedy, ak by v prípade neposkytnutia takéhoto práva na pobyt bol tento štátny príslušník, ako aj občan Únie, ktorý je jeho rodinným príslušníkom, nútený opustiť územie Únie. O priznaní takéhoto odvodeného práva na pobyt možno uvažovať len vtedy, ak štátny príslušník tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie, nespĺňa podmienky uložené na to, aby na základe iných ustanovení, a najmä na základe vnútroštátnej právnej úpravy uplatniteľnej na zlúčenie rodiny, získal právo na pobyt v členskom štáte, ktorého je uvedený občan štátnym príslušníkom.¹⁵

49. Ak sa však zistí, že štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, rodinnému príslušníkovi občana Únie, nemožno priznať nijaké právo na pobyt podľa vnútroštátneho práva alebo sekundárneho práva Únie, skutočnosť, že medzi týmto štátnym príslušníkom a týmto občanom Únie existuje taký vzťah závislosti, ktorý by viedol k donúteniu uvedeného občana Únie opustiť územie Únie ako celok, v prípade, že rodinný príslušník, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, musí opustiť uvedené územie, má za následok, že článok 20 ZFEÚ ukladá dotknutému členskému štátu povinnosť priznať tomuto štátnemu príslušníkovi tretej krajiny odvodené právo na pobyt.¹⁶

50. V tomto štádiu analýzy treba uviesť, že použitie článku 20 ZFEÚ si vyžaduje takú silnú závislosť medzi štátnym príslušníkom tretej krajiny a občanom Únie, ako je vzťah opísaný v predchádzajúcom bode týchto návrhov. Ďalej treba poznamenať, že Súdny dvor má tendenciu výrazne rozlišovať medzi dvoma kategóriami vzťahov v rámci rodiny: na jednej strane vzťahy medzi dospelými manželmi a na druhej strane vzťahy medzi rodičmi a ich maloletými deťmi.

¹³ Rozsudok Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, body 37 a 38.

¹⁴ Rozsudok Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 39.

¹⁵ Rozsudok Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, body 40 a 41.

¹⁶ Rozsudok Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 42.

51. V rozsudku z 8. mája 2018, K.A. a i. (Zlúčenie rodiny v Belgicku) (C-82/16, ďalej len „rozsudok K.A. a i.“, EU:C:2018:308), Súdny dvor spresnil, že dospelá osoba je v zásade schopná existovať nezávisle od svojich rodinných príslušníkov. Podľa Súdneho dvora z toho vyplýva, že uznanie vzťahu závislosti medzi dvoma dospelými osobami, ktorí sú členmi tej istej rodiny, ktorý môže založiť odvodené právo na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ, prichádza do úvahy len vo výnimočných prípadoch, v ktorých vzhľadom na všetky relevantné okolnosti dotknutá osoba nemôže byť nijakým spôsobom odlúčená od svojho rodinného príslušníka, na ktorom je závislá.¹⁷

b) Judikatúra týkajúca sa vzťahu závislosti existujúceho medzi štátnym príslušníkom tretej krajiny a občanom Únie, ak je jedna z dotknutých osôb maloletou osobou

52. Inak je to v prípade maloletých detí, najmä ak ide o malé deti,¹⁸ keďže vo veľkej miere závisia od podpory a ochrany rodičov. Zdá sa, že Súdny dvor si je plne vedomý osobitnej ochrany, ktorú potrebujú maloleté osoby v osobitne citlivom kontexte správneho rozhodnutia, ktoré patrí do právomoci vnútroštátnych orgánov v oblasti prisťahovalectva a ktoré môže viesť k ukončeniu jednoty rodiny.¹⁹ Treba totiž poznamenať, že podľa Súdneho dvora odmietnutie priznať právo na pobyt rodičovi, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, občana Únie, v zásade môže tomuto občanovi nenechať inú možnosť než opustiť územie Únie s cieľom sprevádzať rodiča, od ktorého je závislý.²⁰

53. Treba však spresniť, že Súdny dvor neprikladá rovnakú hodnotu úlohe každého rodiča, pokiaľ ide o určenie rozhodujúceho stupňa závislosti detí. Individuálne posúdenie rodinnej situácie je nevyhnutné, najmä vzhľadom na zodpovednosť, ktorú nesie každý rodič za starostlivosť o rodinu. Súdny dvor vo svojej judikatúre považoval za relevantné skutočnosti na účely určenia, či odmietnutie priznať odvodené právo na pobyt rodičovi, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, dieťaťa, ktoré je občanom Únie, má pre toto dieťa za následok stratu účinného požívania podstaty práv, ktoré mu priznáva jeho postavenie tým, že ho zaväzuje v skutočnosti sprevádzať svojho rodiča, a teda opustiť územie Únie ako celok, otázku starostlivosti o dieťa, ako aj otázku, či právnu, finančnú alebo citovú opateru tohto dieťa zabezpečuje rodič, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny.²¹

54. Konkrétnejšie na účely posúdenia rizika, že dotknuté dieťa, občan Únie, bude nútené opustiť územie Únie, ak sa jeho rodičovi, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, odmietne priznanie odvodeného práva na pobyt v dotknutom členskom štáte, prináleží vnútroštátnym orgánom určiť, ktorý rodič sa skutočne stará o dieťa a či existuje skutočný vzťah závislosti medzi dieťaťom a rodičom, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny. Súdny dvor rozhodol, že v rámci tohto posúdenia musia príslušné orgány zohľadniť právo na rešpektovanie rodinného života, ako je uvedené v článku 7 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), pričom tento článok treba vykladať v spojení s povinnosťou zohľadniť najlepší záujem dieťaťa, ktorý je uznaný v článku 24 ods. 2 Charty.²²

¹⁷ Rozsudok K.A. a i., bod 65.

¹⁸ Rozsudok K.A. a i., bod 65.

¹⁹ PEYRL, J.: Kinderbetreuungsgeld für Drittstaatsangehörige, die aus der Kernbestandsdoktrin des EuGH ein Aufenthaltsrecht ableiten können. In: *Das Recht der Arbeit*, 3/2018, s. 236 uvádza, že požiadavky stanovené judikatúrou v oblasti dokazovania stupňa závislosti sú menej prísne pre maloleté deti, vzhľadom na ich zraniteľnosť, ako pre dospelých.

²⁰ Rozsudky z 10. mája 2017, Chavez-Vilchez a i. (C-133/15, ďalej len „rozsudok Chavez-Vilchez a i.“, EU:C:2017:354, bod 65), a z 11. marca 2021, Belgické kráľovstvo (Návrat rodiča maloletej osoby) (C-112/20, EU:C:2021:197, bod 26).

²¹ Rozsudky Chavez-Vilchez a i., bod 68, a K.A. a i., bod 70.

²² Rozsudky Chavez-Vilchez a i., bod 70, a K.A. a i., bod 71.

55. Podľa Súdneho dvora okolnosť, že druhý rodič, ktorý je občanom Únie, je skutočne schopný – a je ochotný – sám prevziať každodennú a skutočnú starostlivosť o dieťa, predstavuje relevantnú skutočnosť, ktorá však sama osebe nepostačuje na to, aby bolo možné konštatovať, že medzi rodičom, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, a dieťaťom, neexistuje taký vzťah závislosti, že toto dieťa by bolo nútené opustiť územie Únie, ak by sa tomuto štátnemu príslušníkovi tretej krajiny odoprelo právo na pobyt. Takéto konštatovanie sa totiž musí zakladať na zohľadnení, v najlepšom záujme dotknutého dieťaťa, všetkých okolností prejednávanej veci, a to najmä jeho veku, fyzického a emočného vývoja, úrovne jeho citovej väzby tak s rodičom, ktorý je občanom Únie, ako aj s rodičom, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, a tiež rizika, ktoré by odlúčenie od tohto rodiča znamenalo pre citovú rovnováhu tohto dieťaťa.²³

56. Okrem toho podľa Súdneho dvora skutočnosť, že rodič, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, býva spolu s maloletým dieťaťom, ktoré je občanom Únie, je jedným z relevantných faktorov, ktoré treba zohľadniť pri určení existencie vzťahu závislosti medzi nimi, pričom však nepredstavuje nevyhnutnú podmienku. Na druhej strane samotná skutočnosť, že sa môže zdať želateľné pre štátneho príslušníka členského štátu z ekonomických dôvodov alebo na účely zachovania jednoty rodiny na území Únie, aby sa jeho rodinní príslušníci, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, mohli s ním zdržiavať na území Únie, sama osebe nestačí na vyvodenie záveru, že občan Únie by bol nútený opustiť územie Únie, ak by takéto právo nebolo priznané. Existencia rodinného vzťahu, či už biologickej alebo právnej povahy, medzi maloletým občanom Únie a jeho rodičom, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, teda nemôže postačovať na odôvodnenie toho, aby sa podľa článku 20 ZFEÚ uznalo odvodené právo na pobyt uvedenému rodičovi na území členského štátu, ktorého štátnym príslušníkom je maloleté dieťa.²⁴

3. Uplatnenie zásad judikatúry rozvinutých Súdny dvorom na prejednávané veci

a) Prvky spoločné pre všetky veci prejednané v judikatúre

57. Po tomto stručnom uvedení judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa odvodeného práva na pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín založeného na ich postavení rodinných príslušníkov občana Únie, ako aj na vzťahu závislosti, ktorý existuje osobitne medzi štátnym príslušníkom tretej krajiny a občanom Únie, ak je jedna z dotknutých osôb maloletou osobou, treba určiť, či sa zásady vyplývajúce z tejto judikatúry uvedené v predchádzajúcich bodoch týchto návrhov uplatnia na prejednávané spojené veci. Ako vysvetlím podrobnejšie nižšie, viaceré dôvody ma vedú ku kladnej odpovedi na túto otázku.

58. V prvom rade existuje podobnosť s vecou Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, na ktorú som už odkázal v týchto návrhoch.²⁵ Tak ako v už citovanej veci, Súdny dvor má opäť rozhodnúť, hoci aj nepriamo, o zlučiteľnosti s právom Únie platnej španielskej právnej úpravy, ktorá podmieňuje zlúčenie rodiny štátneho príslušníka tretej krajiny s rodinným príslušníkom, štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý nikdy nevyužil svoju slobodu pohybu, požiadavkou, aby mal tento posledný uvedený štátny príslušník dostatočné zdroje, aby sa nestal záťažou pre vnútroštátny systém sociálnej pomoci.

²³ Rozsudky z 10. mája 2017, Chavez-Vilchez a i., bod 71; K.A. a i., bod 72, a z 11. marca 2021, Belgické kráľovstvo (Návrat rodiča maloletej osoby) (C-112/20, EU:C:2021:197, bod 27).

²⁴ Rozsudky z 8. mája 2013, Ymeraga a i. (C-87/12, EU:C:2013:291, bod 38), a K.A. a i., body 73 až 75.

²⁵ Pozri bod 43 vyššie.

59. V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že právo Únie sa v zásade neuplatňuje na žiadosť o zlúčenie rodiny podanú za týchto okolností, a preto v zásade nebráni takej vnútroštátnej právnej úprave, aká je opísaná v predchádzajúcom bode.²⁶ Súdny dvor však spresnil, že systematické ukladanie takejto podmienky bez akejkoľvek výnimky môže porušovať odvodené právo na pobyt, ktoré musí byť vo veľmi osobitných situáciách priznané podľa článku 20 ZFEÚ štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie.²⁷ Toto spresnenie zo strany Súdneho dvora považujem za osobitne dôležité, pretože jeho účinkom je vymedzenie hraníc pôsobnosti tohto ustanovenia, a tým právomoci členských štátov v oblasti prisťahovalectva.

60. Súdny dvor vysvetlil, aké sú vnútroštátne opatrenia považované za nezlučiteľné so štatútom občana Únie zavedeného článkom 20 ZFEÚ, teda opatreniami, ktoré *občanov Únie zbavujú účinného požívania podstaty práv vyplývajúcich z uvedeného postavenia*. Ako som uviedol v mojom výklade relevantnej judikatúry, je to tak najmä v situácii, v ktorej by bol občan Únie nútený opustiť územie Únie z dôvodu, že rodinnému príslušníkovi, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, bolo odmietnuté priznanie práva na pobyt. Takáto situácia, v ktorej je preukázaná osobitná prísnosť, môže nastať iba vtedy, ak existuje vzťah, ktorý sa vyznačuje *vysokým stupňom závislosti* medzi štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie, a občanom Únie. V dôsledku toho na účely určenia, či sa osoby dotknuté v prejednávanej veci môžu odvolávať na článok 20 ZFEÚ s cieľom získať právo na pobyt, je potrebné preskúmať *rodinnú situáciu každej z nich*.

61. Treba teda uviesť, že bez ohľadu na rozdiely v skutkových rámcoch vo veci Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real a v konaniach vo veciach samých, jeden z kľúčových aspektov analýzy spočíva v určení, či v prejednávanej veci existuje vzťah charakterizovaný *dostatočne výraznou závislosťou*, ktorý môže spĺňať požiadavky, ktoré judikatúra kladie na účely uplatnenia tohto ustanovenia. Skutočnosť, že predmetné rodinné vzťahy zahŕňajú maloleté deti, si vyžaduje osobitnú pozornosť pre potreby analýzy. To je dôvod, pre ktorý by sa zásady judikatúry uvedené v rozsudku K.A. a i. a uvedené v týchto návrhoch²⁸ mohli ukázať ako relevantné a uplatniteľné. V záujme metodického prístupu, ktorého cieľom je riadne zohľadniť osobitné okolnosti každej veci, navrhujem preskúmať ich samostatne so zreteľom na elementy, ktoré nám poskytuje judikatúra.

62. V tomto kontexte je potrebné pripomenúť, že Súdnemu dvoru neprináleží, aby sám posúdil situáciu rodín dotknutých vo veciach samých, ani aby sám rozhodol, či je vhodné priznať dotknutým osobám právo na pobyt. To platí o to viac pre posúdenie ich finančnej situácie napriek vplyvu, aký môže mať výklad článku 20 ZFEÚ na uplatnenie vnútroštátneho ustanovenia, ktorým sa preberá článok 7 smernice 2004/38, ktorý sa vzťahuje na situáciu španielskych štátnych príslušníkov, ktorí nevyužili svoju slobodu pohybu. Uvedené úlohy patria do *výlučnej právomoci vnútroštátnych orgánov*.²⁹ Súdny dvor má naopak právomoc poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky výkladové prvky spadajúce do rámca práva Únie, ktoré mu umožnia, aby sám vykonal dôkladné preskúmanie skutkového stavu.

²⁶ Rozsudok Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 33.

²⁷ Rozsudok Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 34.

²⁸ Pozri body 52 až 56 vyššie.

²⁹ Pozri v tomto zmysle NEIER, C.: Residence right under Article 20 TFEU not dependent on sufficient resources: Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real. In: *Common Market Law Review*, zv. 58 (2021) č. 2, s. 566.

b) Identifikácia vzťahu závislosti v kruhu najbližšej rodiny ako hlavného prvku analýzy

1) *Preskúmanie veci C-532/19*

i) *O okolnostiach odôvodňujúcich existenciu práva na pobyt*

63. V tejto veci QP, štátny príslušník tretej krajiny, ktorý uzavrel manželstvo so španielskou štátnou príslušníčkou, ktorá nikdy nevyužila svoju slobodu pohybu v rámci Únie, chce získať povolenie na pobyt v Španielsku. Z ich zväzku sa narodila dcéra, ktorá má španielsku štátnu príslušnosť. Táto dcéra, ktorá je v súčasnosti ešte maloletá, nevyužila svoju slobodu pohybu.

64. Hneď na úvod musím poznamenať, že vnútroštátny súd uvádza, že ak by sa QP odmietol povolenie na pobyt v Španielsku, bolo by pre neho a jeho manželku zrejme nemožné splniť povinnosť spolužitia, ktorú majú podľa španielskeho práva. Vnútroštátny súd však neuvádza žiadnu okolnosť, ktorá by mohla preukázať existenciu vzťahu závislosti medzi týmito dvoma plnoletými osobami, okrem tejto obvyčajnej zákonnej povinnosti spolužitia.

65. Z judikatúry Súdneho dvora uvedenej v týchto návrhoch pritom jasne vyplýva, že uznanie vzťahu závislosti medzi dvoma dospelými osobami, ktoré sú členmi tej istej rodiny, ktorý môže založiť odvodené právo na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ, prichádza do úvahy len vo *výnimočných prípadoch*.³⁰ V rozsudku Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real Súdny dvor rozhodol, že takýto vzťah závislosti nemôže byť založený len na tom, že štátny príslušník členského štátu, ktorý je plnoletý a nikdy nevykonal svoju slobodu pohybu, a jeho manžel, plnoletý štátny príslušník tretej krajiny, sú povinní žiť spolu podľa povinností vyplývajúcich z manželstva podľa práva členského štátu, ktorého je občan Únie štátnym príslušníkom. V dôsledku toho sa v zásade zdá, že odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku jasne vyplýva z tohto rozsudku.

66. Napriek tomu sa však domnievam, že na účely poskytnutia *užitočnej odpovede* vnútroštátnemu súdu by mal Súdny dvor preskúmať aj vplyv, ktorý môže mať vzhľadom na článok 20 ZFEÚ skutočnosť, že QP je otcom maloletého dieťaťa, ktoré je občanom Únie a o ktoré sa stará spolu so svojou manželkou, španielskou štátnou príslušníčkou a matkou tohto dieťaťa. Konkrétnejšie treba určiť, či by povinnosť QP opustiť územie Únie v skutočnosti nútila jeho dcéru, aby ho sprevádzala, hoci tak toto dieťa, ako aj jeho matka môžu legálne zostať v Španielsku.

67. Ako vyplýva z relevantnej judikatúry,³¹ otázka starostlivosti o dieťa, ako aj otázka, či *zákonnú, finančnú alebo citovú starostlivosť* o toto dieťa zabezpečuje rodič, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, predstavujú relevantné skutočnosti na účely určenia, či existuje vzťah závislosti medzi týmto rodičom a jeho maloletým dieťaťom, ktoré je občanom Únie. Konštatovanie vzťahu závislosti v zmysle článku 20 ZFEÚ, tak, že by maloleté dieťa bolo nútené opustiť územie Únie, ak by bolo rodičovi odopreté právo na pobyt, musí byť založené na zohľadnení, v najlepšom záujme dotknutého dieťaťa, všetkých okolností prejednávanej veci, najmä jeho veku, fyzického a emočného vývoja, úrovne jeho citovej väzby tak s rodičom, ktorý je občanom Únie, ako aj s rodičom, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, ako aj rizika, aké by oddelenie od tejto poslednej uvedenej osoby spôsobilo pre rovnováhu tohto dieťaťa.³²

³⁰ Pozri bod 51 vyššie.

³¹ Pozri bod 53 vyššie.

³² Pozri bod 55 vyššie.

68. Z tejto judikatúry podľa môjho názoru vyplýva, že na účely posúdenia existencie vzťahu závislosti v zmysle článku 20 ZFEÚ v prejednávanej veci treba zohľadniť nielen prípadnú *materiálnu závislosť* tohto dieťaťa od jeho rodiča, štátneho príslušníka tretej krajiny, ale aj význam *citovej väzby* s týmto rodičom a dôsledky, ktoré by jeho odchod mohol vyvolať pre psychickú rovnováhu tohto dieťaťa.

69. Je pravda, že z judikatúry Súdneho dvora³³ tiež vyplýva, že samotná skutočnosť, že sa môže zdať želateľné pre štátneho príslušníka členského štátu z ekonomických dôvodov alebo na účely zachovania jednoty rodiny na území Únie, aby sa jeho rodinní príslušníci, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, mohli s ním zdržiavať na území Únie, sama osebe nestačí na vyvodenie záveru, že občan Únie by bol nútený opustiť územie Únie, ak by takéto právo nebolo priznané.

70. V rámci tejto analýzy však netreba zabúdať na to, že Súdny dvor viackrát pripomenul *prvoradý význam*, ktorý právo Únie priznáva dodržiavaniu rodinného života, ako je uvedené v článku 7 Charty. To isté platí pre ochranu dieťaťa, ktorého najlepší záujem musia príslušné orgány zohľadniť v súlade s článkom 24 ods. 2 Charty. Z týchto úvah vyplýva najmä potreba dieťaťa „udržiavať pravidelné osobné vzťahy a priamy styk s oboma rodičmi“, vyjadrená v odseku 3 toho istého článku. Tento posledný aspekt považujem na účely tejto analýzy za rozhodujúci.

71. Podľa môjho názoru Súdny dvor nie bezdôvodne pripomenul *ústavné postavenie* vyššie uvedených práv v právnom poriadku Únie, keď do svojich úvah zahrnul okrem článku 20 ZFEÚ aj ustanovenia Charty.³⁴ Zdá sa mi zrejmé, že Súdny dvor chcel zabezpečiť zachovanie rodinného vzťahu medzi maloletým dieťaťom, občanom Únie, a jeho rodičom, štátnym príslušníkom tretej krajiny, na území Únie, ak to zodpovedá najlepšiemu záujmu tohto dieťaťa.³⁵ Z toho vyplýva, že všeobecné úvahy, na ktoré sa odvolávajú vnútroštátne orgány, ako sú tie, ktoré súvisia s údajnou nevyhnutnosťou chrániť vnútroštátne systémy sociálnej pomoci, *musia ustúpiť*, ak sa na základe posúdenia rodinnej situácie preukáže, že medzi dotknutými osobami existuje skutočný vzťah materiálnej alebo citovej závislosti, ktorý môže viesť k nevyhnutnosti zachovania jednoty rodiny na území Únie. Inými slovami dodržiavanie všetkých *základných práv*, ktoré Zmluvy zaručujú každému občanovi Únie z dôvodu svojho postavenia, *musí mať prednosť pred čisto ekonomickými záujmami* členských štátov.³⁶

72. Vzhľadom na už citovanú judikatúru sa domnievam, že získanie povolenia na pobyt na základe článku 20 ZFEÚ nemožno QP odmietnuť len z dôvodu, že starostlivosť o jej dcéru môže byť v plnom rozsahu zabezpečovaná jej matkou, občiankou Únie, na španielskom území. Prístup, ktorý sa sústreďuje výlučne na finančné schopnosti matky na základe vnútroštátneho rodinného práva a ignoruje úlohu, ktorú prípadne zohráva otec pri výchove, starostlivosti a zabezpečovaní

³³ Pozri bod 56 vyššie.

³⁴ VAN EIJKEN, H., a PHOA, P.: The scope of Article 20 TFEU clarified in Chavez-Vilchez: Are the fundamental rights of minor EU citizens coming of age? In: *European Law Review*, zv. 43, č. 6, 2018, s. 969, uvádzajú, že Súdny dvor vytvoril vzťah medzi občianstvom Únie a Chartou, čo možno vykladať ako novú etapu smerom k rozvoju postavenia supranárodného a politického občana nad rámec jeho hospodárskych a transnárodných koreňov.

³⁵ DI COMITE, V.: Derecho de residencia de los progenitores nacionales de terceros Estados e interés superior del niño „europeo“. In: *Revista de derecho comunitario europeo*, 12/2017, č. 58, sa domnieva, že odkaz na základné práva zakotvené v Charte je ukazovateľom rastúceho významu práv dieťaťa v práve Únie a najmä v judikatúre Súdneho dvora.

³⁶ Pozri v tejto súvislosti RÉVEILLÈRE, V.: La protection statutaire du citoyen: demeurer sur le territoire de l'Union (dans son État de nationalité). In: *Revue trimestrielle de droit européen*, 11/2020, č. 3, s. 721, ktorá sa domnieva, že Súdny dvor tým, že v bode 48 rozsudku Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real dospel k záveru, že práva občana Únie majú prednosť pred záujmom na zachovaní verejných financií dotknutého členského štátu, vykonal váženie hodnôt v súlade s modelom právnik a právneho filozofa Roberta Alexyho.

potrieb dieťaťa, totiž dostatočne nezohľadňuje najlepší záujem tohto dieťaťa na *udržiavani trvalého a priaznivého vzťahu s otcom*. Takýto prístup teda nezodpovedá požiadavkám stanoveným judikatúrou, pokiaľ ide o individuálne preskúmanie, ktoré sa má vykonať.

73. V rovnakom duchu treba konštatovať, že požiadavky judikatúry nie sú dodržané, pokiaľ otec nebol schopný predložiť dôkazy umožňujúce posúdiť, či sú splnené podmienky uplatnenia článku 20 ZFEÚ, ako napríklad skutočnosť, že sa *každodenne a skutočne stará o maloleté dieťa*. Výslovný odkaz Súdneho dvora na túto požiadavku v rozsudku Chavez-Vilchez a i. ukazuje, že okolnosť, že rodič si riadne plní svoje zákonné povinnosti voči dieťaťu, predstavuje okrem iných relevantných indícií dôkaz o existencii vzťahu závislosti v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia.

74. Pokiaľ ide o prejednávany prípad, treba konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania neodkazuje na žiadnu skutočnosť, ktorá by umožnila vyvodiť presné závery, pokiaľ ide o úlohu otca vo vzťahu k jeho dcére. Zdá sa mi však, že toto neinformovanie súvisí s dvoma faktormi, ktoré treba objasniť, aby bolo možné lepšie pochopiť skutkové okolnosti, za ktorých boli prejudiciálne otázky položené. Na jednej strane konštatovania vnútroštátneho súdu vychádzajú z informácií získaných španielskymi orgánmi, ktoré ako uvádza vnútroštátny súd, neskúmajú okolnosti, ktoré by sa mohli ukázať ako relevantné na preukázanie existencie vzťahu závislosti, ktorý by mohol občana Únie nútiť opustiť územie Únie. Na druhej strane pozornosť vnútroštátneho súdu sa sústreďuje výlučne na vzťah medzi manželmi bez toho, aby sa zaoberal detailmi vzťahu medzi dieťaťom a jeho rodičmi.

75. Z týchto dôvodov sa domnievam, že toto neinformovanie nemožno považovať za nepriamy dôkaz o chýbajúcom úsilí zo strany jedného alebo druhého rodiča. Preto je nevyhnutné, aby sa vnútroštátny súd zaoberal *úlohou, ktorú každý rodič vykonáva v rámci kruhu najbližšej rodiny podľa svojich možností*, a uplatnil výkladové prvky, ktoré Súdny dvor poskytne v rozsudku, ktorý bude vydaný v prejednávanych veciach.

76. Vnútroštátny súd musí tiež zistiť, či rodinní príslušníci žijú spolu, a ak áno, za akých okolností. Súdny dvor vo svojej judikatúre konštatoval, že skutočnosť, že rodič, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, býva spolu s maloletým dieťaťom, ktoré je občanom Únie, je jednou z relevantných okolností, ktoré treba zohľadniť pri určení existencie vzťahu závislosti. Hoci sa vnútroštátny súd obmedzuje skôr na všeobecný odkaz na povinnosť manželov v zmysle španielskeho práva žiť spolu a na základe spoločnej dohody určiť miesto pobytu manželov, predsa len možno predpokladať *existenciu rodinného domova*. V tomto prípade jednou z otázok, ktoré musí vnútroštátny súd objasniť, je otázka, či je spolužitie charakterizované *kontinuitou a stálosťou*, ktoré poukazujú na *citové vzťahy a väzby* a preukazujú existenciu *vzájomnej pomoci* medzi dotknutými osobami.

77. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy a s výhradou posúdenia skutkových okolností, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd, sa mi zdá, že „vzťah závislosti“ v zmysle článku 20 ZFEÚ by mal byť uznaný medzi občanom Únie, ktorý je maloletým, a jeho rodičom, štátnym príslušníkom tretej krajiny, keď tento posledný uvedený býva spolu s jeho matkou, a keď je preto starostlivosť o toto dieťa, ako aj jeho zákonná, citová a finančná opatera zdieľaná každodenne oboma jeho rodičmi, a to aj v prípade, ak je druhý rodič občanom Únie a má teda bezpodmienečné právo bývať na území členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom. Takýto záver považujem za nutný o to viac, že tento vzťah závislosti treba vykladať najmä vo svetle povinnosti zohľadniť najlepší záujem dieťaťa.

ii) O výnimke týkajúcej sa zachovania verejného poriadku a ochrany verejnej bezpečnosti

78. Existencia vzťahu závislosti v zmysle článku 20 ZFEÚ samozrejme neznamená, že by právo na pobyt muselo byť priznané vo všetkých prípadoch. Toto konštatovanie platí osobitne vtedy, ak takémuto rozhodnutiu bránia *dôvody týkajúce sa zachovania verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti*. Odmietnutie príslušných orgánov priznať takéto právo z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny spáchal závažné trestné činy, by mohlo predstavovať prekážku.

79. Zdá sa, že k takejto situácii došlo v prejednávanej veci, v ktorej je nesporné, že rodičovi, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, bolo odmietnuté priznanie práva na pobyt z dôvodu, že bol odsúdený za dopravné priestupky v členskom štáte svojho bydliska. Podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom trestný register QP obsahuje dve odsúdenia za vedenie motorového vozidla bez vodičského preukazu a jedno za vedenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu.

80. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že článok 20 ZFEÚ nemá vplyv na možnosť členských štátov odvolávať sa na výhradu súvisiacu najmä so zachovaním verejného poriadku a s ochranou verejnej bezpečnosti. Súdny dvor však spresnil, že vzhľadom na to, že situácia štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa dovoľáva práva na pobyt na základe tohto ustanovenia, patrí do pôsobnosti práva Únie, posúdenie jeho situácie musí zohľadniť právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ako je uvedené v článku 7 Charty, pričom tento článok treba vykladať v spojení s povinnosťou zohľadniť najlepší záujem dieťaťa, uznanou v článku 24 ods. 2 Charty.³⁷

81. Inak povedané, príslušné orgány sú povinné vykonať *konkrétne posúdenie všetkých relevantných okolností* prejednávanej veci pred prijatím rozhodnutia o potrebe odmietnutia práva na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny z uvedených dôvodov. V rámci tohto individuálneho posúdenia musia príslušné orgány zohľadniť niektoré kritériá, ktoré uvediem ďalej.

82. Na úvod treba poznamenať, že ako odôvodnenie výnimky z práva občanov Únie alebo ich rodinných príslušníkov na pobyt treba pojmy „verejný poriadok“ a „verejná bezpečnosť“ vykladať reštriktívne. V každom prípade teda pojem „verejný poriadok“ predpokladá popri narúšaní spoločenského poriadku, ktorým je každé porušenie zákona, existenciu skutočnej, existujúcej a dostatočne vážnej hrozby ovplyvňujúcej jeden zo základných záujmov spoločnosti. Pokiaľ ide o pojem „verejná bezpečnosť“, z judikatúry vyplýva, že tento pojem zahŕňa vnútornú bezpečnosť členského štátu, ako aj jeho vonkajšiu bezpečnosť, a teda že dosah na fungovanie inštitúcií a podstatných verejných služieb, ako aj prežitie obyvateľstva a riziko vážneho narušenia vonkajších vzťahov alebo mierového spoluzitia národov, prípadne dosah na vojenské záujmy môžu ovplyvňovať verejnú bezpečnosť.³⁸

83. Súdny dvor jednoznačne rozhodol, že pokiaľ je odmietnutie práva na pobyt založené na existencii skutočnej, existujúcej a dostatočne vážnej hrozby pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť vyplývajúcej najmä z trestnej činnosti štátneho príslušníka tretieho štátu, takéto odmietnutie je v súlade s právom Únie, aj keď má za dôsledok povinnosť občana Únie, ktorý je

³⁷ Rozsudky z 13. septembra 2016, CS (C-304/14, EU:C:2016:674, bod 36), a z 13. septembra 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 81) a K.A. a i., bod 90.

³⁸ Rozsudky z 13. septembra 2016, CS (C-304/14, EU:C:2016:674, body 37 až 39), z 13. septembra 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, body 82 až 83), a K.A. a i., bod 91.

jeho rodinným príslušníkom, opustiť územie Únie.³⁹ Tento záver však nemožno automaticky vyvodiť len z toho, že dotknutá osoba má záznam v registri trestov. Môže vyplývať len z konkrétneho posúdenia všetkých súčasných a relevantných okolností prejednávanej veci vo svetle zásady proporcionality, najlepšieho záujmu dieťaťa a základných práv, ktorých dodržiavanie zabezpečuje Súdny dvor.⁴⁰

84. Medzi *kritériá*, ktoré treba zohľadniť v rámci tohto posúdenia, patrí osobné správanie dotknutého jednotlivca, dĺžka a zákonnosť pobytu dotknutej osoby na území daného členského štátu, povaha a závažnosť spáchaného porušenia, existujúci stupeň nebezpečnosti dotknutej osoby pre spoločnosť, prípadne vek jej detí a ich zdravotný stav, ako aj ich rodinná a ekonomická situácia.⁴¹

85. V tomto štádiu analýzy teda vzniká otázka, či za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, možno priznanie práva na pobyt na základe článku 20 ZFEÚ odmietnuť z dôvodu, že rodič, štátny príslušník tretej krajiny, maloletého dieťaťa, občana Únie, bol odsúdený za spáchané dopravné delikty.

86. *Bezpečnosť cestnej premávky* predstavuje dôležitý záujem pre Úniu a jej členské štáty v oblasti ich príslušných právomocí a to o to viac, že je vnútorne spätá s ochranou ľudského zdravia a života.⁴² Nikdy nebude stačiť to, ako sa zdôrazňuje dôležitosť účinnej a koherentnej politiky, ktorej cieľom je zaviesť na celom území Únie opatrenia určené na predchádzanie tomu, aby boli účastníci cestnej premávky zabití alebo vážne zranení pri dopravných nehodách alebo na zmiernenie ich následkov.

87. Vážne pochybujem o tom, že predmetné opatrenie, t. j. odmietnutie priznať právo na pobyt, je odôvodnené vzhľadom na mimoriadne prísne podmienky, ktoré judikatúra stanovila a ktoré som uviedol v predchádzajúcich bodoch vyššie. V každom prípade sa mi zdá, že takéto opatrenie je zjavne *neproporcionálne* vo vzťahu k cieľu zaručiť bezpečnosť cestnej premávky, najmä ak sa vezmú do úvahy dotknuté záujmy.

88. V prvom rade je zjavné, že delikty, ktorých sa dopustil QP, nemôžu ohroziť fungovanie podstatných inštitúcií alebo verejných služieb alebo prežitie obyvateľstva. V dôsledku toho riziko, ktoré QP predstavuje pre bezpečnosť cestnej premávky vo všeobecnosti, nie je natoľko závažné, aby bolo možné odôvodnene predpokladať, že sú splnené kritériá pojmu „verejná bezpečnosť“, ako ho definoval Súdny dvor.⁴³

³⁹ Rozsudky z 13. septembra 2016, CS (C-304/14, EU:C:2016:674, bod 40), a z 13. septembra 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 85), a K.A. a i., bod 92.

⁴⁰ Rozsudky z 13. septembra 2016, CS (C-304/14, EU:C:2016:674, bod 41), a z 13. septembra 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 85), a K.A. a i., bod 93.

⁴¹ Rozsudky z 13. septembra 2016, CS (C-304/14, EU:C:2016:674, bod 42), a z 13. septembra 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 86), a K.A. a i., bod 94.

⁴² Pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Trstenjak vo veci Komisia/Portugalsko (C-265/06, EU:C:2007:784, body 55 a 56), v ktorých generálna advokátka uvádza, že zdravie a život osôb predstavujú „hodnoty, ktorých ochrana je samotnou podstatnou predchádzania dopravným nehodám na úrovni [Únie]“.

⁴³ Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Szpunar vo veci Wiener Landesregierung a i. (Odvolanie príslubu udelenia štátneho občianstva) (C-118/20, EU:C:2021:530, body 111 až 113), v ktorých generálny advokát usudzuje, že dopravné delikty nepredstavujú skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť. Generálny advokát sa domnieva, že v každom prípade by bolo neproporcionálne zbaviť občana Únie požívania práv, ktoré mu priznáva toto postavenie, z dôvodu, že sa dopustil priestupkov voči zákonu o cestnej premávke. Pozri tiež v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mengozzi vo veci Tjebbes a i. (C-221/17, EU:C:2018:572, bod 88).

89. Pokiaľ ide o prípadnú kvalifikáciu ako „porušenie verejného poriadku“, domnievam sa, že predmetné delikty nejdú nad rámec narušenia spoločenského poriadku, ktorým je každé porušenie zákona. Hoci je pravda, že tri odsúdenia za dopravné delikty by mohli z dôvodu ich počtu a frekvencie poukazovať na určité odmietanie dotknutej osoby dodržiavať zákon, treba uviesť, že odsúdenia siahajú do roku 2010 a odvtedy uplynulo značné časové obdobie. V prípade neexistencie opačných informácií a s výhradou posúdenia skutkových okolností, ktoré prináleží vnútroštátnemu súdu, by sa táto okolnosť mohla vykladať skôr ako znak úspešnej sociálnej reintegrácie.

90. Skutočnosť, že odvtedy nedošlo k žiadnemu porušeniu, totiž ukazuje, že QP nepredstavuje žiadnu „skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti“. Vzhľadom na neexistenciu konkrétnych indícií a potrebu vykladať výnimky z článku 20 ZFEÚ reštriktívne sa preto na základe dostupných informácií prikláňam k názoru, že QP nepredstavuje žiadne zjavné riziko pre verejný poriadok. V dôsledku toho právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života vykladané vo svetle najlepšieho záujmu dieťaťa musí mať nevyhnutne prednosť v predmetnom prípade.

91. V druhom rade treba poznamenať, že aj za predpokladu, že by príslušné orgány v rámci posúdenia skutkových okolností dôvodne dospeli k záveru, že nemožno vylúčiť, že QP stále predstavuje zjavné riziko pre bezpečnosť cestnej premávky, existujú účinné a určite menej radikálne prostriedky na zabránenie tomuto druhu rizík ako odmietnutie práva na pobyt, po ktorom prípadne nasledujú opatrenia vyhostenia alebo vrátenia na hranicu. Táto možnosť by mala byť koncipovaná len ako *posledná možnosť*, berúc do úvahy vážne dôsledky, ktoré toto opatrenie môže mať na zachovanie jednoty rodiny a najlepší záujem dieťaťa. Navyše netreba v tomto kontexte zabúdať na to, že ak by sa v prejednávanej veci potvrdil vzťah závislosti medzi otcom a jeho dcérou, nútený návrat by pravdepodobne viedol k tomu, že by musela nasledovať svojho otca mimo územia Únie, čo by ju zbavilo účinného využívania svojich práv ako občianky Únie. Dotknuté opatrenia tak majú dôsledky, ktoré idú nad rámec individuálnej situácie QP.

92. Napokon nútené rozdelenie rodiny za okolností prejednávanej veci sa do určitej miery podobá sankcii, hoci je nesporné, že QP už bol odsúdený za spáchané delikty. Z tohto dôvodu mi nie je jasné, prečo by QP mal podliehať *dodatočnej sankcii*, a to o to viac, že predmetné skutkové okolnosti vznikli už dávno. Keďže v predmetnom prípade treba uplatniť zásadu proporcionality, domnievam sa, že príslušné orgány mali uprednostniť opatrenia, ktoré neohrozujú jednotu rodiny, a zároveň zabezpečiť prevenciu rizík, ako aj sociálnu reintegráciu jednotlivca.

93. Keďže príslušné orgány sa nemôžu odvolávať na výnimku týkajúcu sa zachovania verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, domnievam sa, že nemôžu oprávnene brániť uznaniu práva na pobyt na základe článku 20 ZFEÚ.

iii) *Predbežný záver*

94. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba dospieť k záveru, že v prejednávanej veci nemožno *a priori* vylúčiť, že QP má odvodené právo na pobyt na základe článku 20 ZFEÚ. Toto konštatovanie platí s výhradou posúdenia, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, pokiaľ ide o existenciu vzťahu závislosti medzi QP a jeho maloletým dieťaťom, občiankou Únie, takej povahy, že v prípade zamietnutia práva na pobyt QP by bola závislá občianka Únie nútená opustiť územie Únie a bola by tak zbavená účinného požívania podstaty práv vyplývajúcich z tohto postavenia.

2) Preskúmanie veci C-451/19

95. Podobne ako vec C-532/19, sa vec C-451/19 týka rodiny zloženej konkrétne zo štátnej príslušníčky tretej krajiny, jej manžela, španielskeho štátneho príslušníka, ktorý nikdy nevyužil svoju slobodu pohybu v rámci Únie, a ich maloletého syna, ktorý je tiež španielskym štátnym príslušníkom a nikdy nevyužil svoju slobodu pohybu. V tejto veci C-451/19 však na rozdiel od veci C-532/19 nebola žiadosť o povolenie na pobyt podaná v prospech rodiča, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, maloletého dieťaťa, ktoré je občanom Únie.

96. Podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom totiž štátna príslušníčka tretej krajiny, manželka a matka občanov Únie, už má právo na pobyt na španielskom území.⁴⁴ Odmietnutie španielskych orgánov udeliť právo na pobyt sa v skutočnosti týka prvého syna – XU – tejto osoby, ktorý sa narodil z predchádzajúceho zväzku uvedenej štátnej príslušníčky, nie je občanom Únie a v čase prijatia takéhoto zamietavého rozhodnutia bol ešte maloletý.⁴⁵ Z toho vyplýva, že XU je na jednej strane synom štátnej príslušníčky tretej krajiny, ktorá má právo na pobyt v Španielsku, a na druhej strane nevlastným synom a nevlastným bratom dvoch občanov Únie.

97. Za týchto okolností a vzhľadom na subsidiárne uplatnenie odvodeného práva na pobyt vyplývajúceho z článku 20 ZFEÚ⁴⁶ považujem za vhodné najprv preskúmať, či pre XU možno vyvodiť právo na pobyt zo smernice 2003/86, a následne posúdim, či môže získať takéto právo na pobyt na základe článku 20 ZFEÚ. Hoci vnútroštátny súd obmedzil svoj návrh na začatie prejudiciálneho konania na výklad tohto posledného uvedeného ustanovenia, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry s cieľom poskytnúť súdu, ktorý položil prejudiciálnu otázku, užitočnú odpoveď, Súdny dvor môže vziať do úvahy aj ustanovenia práva Únie, na ktoré sa vnútroštátny súd v znení svojej otázky neodvolával.⁴⁷

i) O uplatniteľnosti smernice 2003/86

98. Podľa článku 1 smernice 2003/86 je jej účelom určiť podmienky na uplatňovanie práva na zlúčenie rodiny, ktoré majú štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa oprávnené zdržiavajú na území členských štátov. Odôvodnenie 4 tejto smernice uvádza, že zlúčenie rodiny je nevyhnutným prostriedkom na umožnenie rodinného života. Navyše pomáha vytvárať sociálno-kultúrnu stabilitu, ktorá uľahčuje integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín v členských štátoch, čo okrem iného umožňuje podporovať hospodársku a sociálnu súdržnosť, čo je základným cieľom Únie. Odôvodnenie 9 tejto smernice považujem za relevantné v tomto kontexte, pretože z neho vyplýva, že zlúčenie rodiny by sa malo v každom prípade vzťahovať na členov užšej rodiny, teda na manželského partnera a *maloleté deti*. Vzhľadom na vyššie uvedené sa domnievam, že niektoré indície naznačujú, že okolnosti prejednávanej veci by skutočne mohli patriť do pôsobnosti smernice 2003/86.

⁴⁴ Pozri bod 19 vyššie.

⁴⁵ Na účely lepšieho pochopenia problému treba spresniť, že táto analýza vychádza z predpokladu, že skutočnosť, že španielske orgány odmietli priznať XU právo na pobyt, má za následok jeho povinnosť opustiť územie Únie. Návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje presné informácie o aktuálnom právnom postavení XU, pričom len uvádza, že XU „získal povolenie na pobyt v Španielsku“ (pozri bod 19 vyššie) v čase, keď sa so svojou matkou z Venezuely presťahoval do uvedeného členského štátu, teda v roku 2004. Tento výklad skutkových okolností je však podporený viacerými indíciami, najmä odkazom na potrebu priznať XU právo na pobyt, aby sa zabránilo tomu, že jeho matka by musela opustiť územie Únie spolu so svojim mladším synom a manželom, ktorí sú obaja španielski štátni príslušníci, hoci ona sama už má právo na pobyt v Španielsku. V dôsledku toho je logické predpokladať, že súčasné právne postavenie XU sa vyznačuje určitou neistotou.

⁴⁶ Rozsudky Chavez-Vilchez a i., bod 63; K.A. a i., bod 51, a Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, bod 41.

⁴⁷ Rozsudky zo 7. augusta 2018, Smith (C-122/17, EU:C:2018:631, bod 34), a z 5. decembra 2019, Centraal Justitieel Incassobureau (Uznanie a výkon peňažných sankcií) (C-671/18, EU:C:2019:1054, bod 26).

99. Keďže matka XU má legálny pobyt na španielskom území, možno ju považovať za „garanta“ v zmysle článku 2 písm. c) smernice 2003/86. V dôsledku toho nemožno vylúčiť, že jej legálny pobyt je takej povahy, že by mohol založiť právo na zlúčenie rodiny podľa článku 3 ods. 1 tejto smernice.

100. Španielska vláda vo svojich písomných pripomienkach nesúhlasí s výkladom v tomto zmysle, pričom tvrdí, že článok 3 ods. 3 smernice 2003/86 sa neuplatňuje na rodinných príslušníkov občana Únie. Španielska vláda sa v tejto súvislosti odvoláva na rozsudok vo veci C-256/11, Dereci a i.⁴⁸, v ktorom Súdny dvor rozhodol, opierajúc sa okrem iného o výklad založený na genéze tejto smernice, že táto smernica sa neuplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, rodinných príslušníkov občana Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorí zamýšľajú na vstup a pobyt v tomto členskom štáte na účely zachovania jednoty rodiny.⁴⁹

101. Toto tvrdenie nepovažujem za presvedčivé, pretože sa týka úplne odlišného prípadu, než je ten, o ktorý ide v prejednávanej veci. Je pravda, že je nesporné, že podľa vyššie uvedeného ustanovenia sa smernica 2003/86 neuplatňuje na rodinných príslušníkov občana Únie. Musím však poznamenať, že Súdny dvor odkázal na toto ustanovenie v osobitnom kontexte, v ktorom boli žalobcovia štátnymi príslušníkmi tretích štátov, ktorí chceli žiť so svojimi rodinnými príslušníkmi, občanmi Únie, ktorí majú bydlisko v členskom štáte, ktorého sú títo poslední uvedení štátni príslušníci. Vzhľadom na jasné znenie článku 3 ods. 3 smernice 2003/86 je zrejmé, že za týchto podmienok sa žiadosť o zlúčenie nemohla zakladať na tejto smernici. Situácia v prejednávanej veci je však odlišná, keďže zlúčenie rodiny sa týka len dvoch štátnych príslušníkov tretích krajín, a to XU a jeho matky.

102. Dalo by sa namietiť, že situácia je v prejednávanej veci trochu zložitejšia, keďže XU je v konečnom dôsledku nevlastným synom a nevlastným bratom dvoch občanov Únie. Nie som však presvedčený o tom, že táto okolnosť môže sama osebe brániť uplatneniu smernice 2003/86 na prejednávajúcu vec. Naopak sa mi zdá, že príliš široký výklad tohto ustanovenia by mal skôr za následok, že táto smernica by bola zbavená svojho potrebného účinku vo všetkých prípadoch, keď žiadosť o zlúčenie podal štátny príslušník tretej krajiny, ktorý udržiava takým alebo onakým spôsobom rodinný vzťah s občanom Únie. V najhoršom prípade by takýto výklad mohol viesť k nepredvídateľným výsledkom v závislosti od zloženia predmetnej rodiny. Správna prax, ktorá by z toho vyplýva, by sa tak mohla javiť ako svojvoľná. Koherentný prístup sa zdá byť nevyhnutný na to, aby sa zabránilo takémuto scenáru. Okrem toho treba poznamenať, že španielska vláda nepredložila nijaký iný argument na podporu svojho stanoviska, než je odkaz na rozsudok z 15. novembra 2011, Dereci a i. (C-256/11, EU:C:2011:734), ktorý, ako však už bolo uvedené v predchádzajúcom bode týchto návrhov, sa netýka tohto prípadu.

103. Na účely možnosti uplatnenia smernice 2003/86 na okolnosti prejednávanej veci by som chcel citovať rozsudok vydaný vo veciach C-356/11 a C-357/11, O a i.⁵⁰, ktorý môže podľa môjho názoru poskytnúť niekoľko užitočných prvkov. Každá z týchto dvoch vecí, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, sa týkala odmietnutia udeliť povolenie na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, zosobášenému so štátnou príslušníčkou tretej krajiny, ktorá sa legálne zdržiavala na území dotknutého členského štátu, pričom toto manželstvo viedlo k narodeniu dieťaťa, ktoré je tiež štátnym príslušníkom tretej krajiny a žije so svojou matkou v tomto členskom štáte. Okrem toho v rámci predchádzajúceho manželstva s občanom Únie táto štátna príslušníčka tretej krajiny tiež porodila dieťa, občana Únie, ktoré jej bolo zverené do výlučnej starostlivosti.

⁴⁸ Rozsudok z 15. novembra 2011 (C-256/11, EU:C:2011:734).

⁴⁹ Rozsudok z 15. novembra 2011, Dereci a i. (C-256/11, EU:C:2011:734, body 48 a 49).

⁵⁰ Rozsudok zo 6. decembra 2012, O a i. (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776).

104. Súdny dvor poznamenal, že štátna príslušníčka tretej krajiny, ktorej vtedajší manžel v minulosti žiadal o právo na zlúčenie rodiny, mala legálny pobyt na území dotknutého členského štátu a že ich spoločné dieťa bolo tiež štátnym príslušníkom tretej krajiny, a teda nemalo postavenie občana Únie. Za týchto podmienok Súdny dvor rozhodol, že „s ohľadom na cieľ sledovaný smernicou 2003/86, ktorým je podpora zlúčenia rodiny... a ochrana, ktorá sa má poskytnúť štátnym príslušníkom tretích krajín, *najmä maloletým osobám*, nemožno vylúčiť uplatnenie tejto smernice len na základe toho, že jeden z rodičov maloletého dieťaťa, štátneho príslušníka tretej krajiny, je tiež rodičom občana Únie pochádzajúceho z prvého manželstva“⁵¹.

105. Na jednej strane treba uznať, že rodinná štruktúra, o ktorú ide vo veci C-451/19, nie je úplne zhodná so štruktúrou, ktorá viedla k vydaniu rozsudku zo 6. decembra 2012, O a i. (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776). Dieťa, ktoré je občanom Únie, štátneho príslušníka tretej krajiny nepochádza totiž z manželstva s občanom Únie, ktoré bolo rozvedené. Okrem toho odmietnutie udeliť povolenie na pobyt je v danom prípade odopierané XU, teda dieťaťu štátnej príslušníčky tretej krajiny, ktorá sa oprávnenne zdržiava na španielskom území, a nie jej manželovi.

106. Na druhej strane nie som presvedčený o tom, že takéto rozdiely môžu brániť XU účinne sa dovolávať práva na zlúčenie rodiny, ktoré vyplýva zo smernice 2003/86. Po prvé treba zohľadniť skutočnosť, že keď mu španielske orgány zamietli právo na pobyt, XU bol maloletý, a teda mohol byť považovaný za „oprávnenú osobu“ na účely takéhoto práva na zlúčenie rodiny v súlade s článkom 4 ods. 1 písm. c) tejto smernice. Po druhé už bolo v týchto návrhoch vysvetlené, že matka XU spĺňa z titulu svojho vlastného postavenia kritériá postavenia „garanta“ v zmysle článku 2 písm. c) smernice 2003/86.⁵² Po tretie je nepochopiteľné, že náhodná udalosť, akou je to, že je zosobášená s občanom Únie, bráni matke XU odvolávať sa na ustanovenia tejto smernice s cieľom dosiahnuť zlúčenie rodiny so svojím synom.

107. Ako som už uviedol v rámci mojej analýzy,⁵³ správna prax, ktorá má taký účinok, že vylučuje uplatnenie uvedenej smernice, ak garant, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, takým alebo onakým spôsobom udržiava rodinný vzťah s občanom Únie, napriek skutočnosti, že garant spĺňa vo svojom vlastnom postavení kritériá na dosiahnutie zlúčenia rodiny, môže ohroziť právnu istotu. Napokon sa mi zdá úplne nelogické, že by to malo práve postavenie „občana Únie“, ktoré má manžel, spôsobiť vážne znevýhodnenie štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý si želá zlúčenie rodiny so svojím dieťaťom, ktoré sa narodilo v predchádzajúcom vzťahu. Jedným z prostriedkov na vyhnutie sa takémuto výsledku by bolo skôr reštriktívny výklad článku 3 ods. 3 smernice 2003/86.

108. Tvrdenia uvedené v predchádzajúcich bodoch týchto návrhov ma tak vedú k názoru, že ako Súdny dvor rozhodol v rozsudku zo 6. decembra 2012, O a i. (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776), uplatnenie smernice 2003/86 nemožno vylúčiť len preto, že garant je štátnym príslušníkom tretej krajiny a rodičom občana Únie. Judikatúra by mala uznať, že skutočnosť, že osoba je manželským partnerom občana Únie, nevylučuje možnosť požiadať o zlúčenie rodiny na základe ustanovení tejto smernice.

109. Vzhľadom na skutočnosť, že žiadosť o zlúčenie rodiny nepodal XU, ani jeho matka, ale manžel jeho matky, ktorý je občanom Únie, je podľa môjho názoru vhodné, aby Súdny dvor upriamil pozornosť vnútroštátneho súdu na prípadné právo XU na zlúčenie rodiny s jeho matkou podľa smernice 2003/86.

⁵¹ Rozsudok zo 6. decembra 2012, O a i. (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 69). Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

⁵² Pozri bod 99 vyššie.

⁵³ Pozri bod 102 vyššie.

110. V tejto súvislosti treba poznamenať, že posúdenie takejto žiadosti si bude vyžadovať overiť, či sú v prejednávanej veci splnené všetky ostatné zákonné podmienky, vrátane podmienky týkajúcej sa dostatočných zdrojov, stanovenej v článku 7 smernice 2003/86.⁵⁴ Ako som však už uviedol v týchto návrhoch,⁵⁵ tento druh posúdenia patrí do právomoci vnútroštátnych orgánov. Okrem toho v situácii neexistencie podrobnejších informácií nie je možné poskytnúť viac informácií týkajúcich sa výkladu tejto smernice.

ii) O uplatniteľnosti článku 20 ZFEÚ

111. Ak by vnútroštátny súd dospel k záveru, že v čase, keď bola žiadosť o povolenie na pobyt zamietnutá, XU nemohol mať právo na zlúčenie rodiny na základe smernice 2003/86, bude musieť preskúmať, či tento štátny príslušník tretej krajiny mohol mať k tomuto dátumu odvodené právo na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ.

112. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá už bola spomenutá v týchto návrhoch, by to tak mohlo byť len v prípade, ak by medzi XU a občanom Únie, ktorý je jeho rodinným príslušníkom, existoval taký vzťah závislosti, že nútený odchod XU z územia Únie by znamenal, že tento občan Únie by bol v skutočnosti tiež nútený opustiť toto územie.⁵⁶ Na účely poskytnutia užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu navrhujem preskúmať predmetnú rodinnú štruktúru z hľadiska možného vplyvu, ktorý by odmietnutie priznať XU právo na pobyt mohlo mať na jeho nevlastného brata a nevlastného otca, ktorí sú obaja občanmi Únie.

113. V tejto súvislosti treba konštatovať, že tento vplyv je najmä *nepriamy* z dôvodu vedúcej úlohy matky v kruhu najbližšej rodiny. Ako navyše zdôrazňuje vnútroštátny súd, nútený odchod XU by mal veľmi pravdepodobne za následok, že jeho matka by ho musela sprevádzať do ich krajiny pôvodu. Vnútroštátny súd vychádza pri tomto posúdení z určitých konkrétnych indícií, a to výlučného opatrovníckeho práva matky, ako aj zo skutočnosti, že XU bol k tomuto dňu ešte maloletý. Nie je totiž ťažké predstaviť si, že skutočnosť, že matka XU by musela v praxi opustiť územie Únie, aby mohla pokračovať v plnení svojich rodičovských práv a povinností voči svojmu maloletému dieťaťu, by mala isté a závažné dôsledky na život všetkých dotknutých osôb.

114. Tento aspekt si vyžaduje z mojej strany niekoľko poznámok, ktoré mi umožnia lepšie ilustrovať výzvy vzniknuté v prejednávanej veci. V rámci mojej analýzy som sa sústredil na osobitne citlivý kontext správneho rozhodnutia prijatého príslušnými orgánmi v oblasti prisťahovalectva, ktoré môže viesť k *ukončeniu jednoty rodiny*.⁵⁷ V tomto kontexte treba zohľadniť skutočnosť, že takéto správne rozhodnutie má vo všeobecnosti za následok, že členovia rodiny sú postavení pred mimoriadne zložitý výber, a to akceptovať ich fyzické oddelenie alebo odísť spolu do cudziny. Bez ohľadu na rozhodnutie rodiny v takejto situácii sa jej budúcnosť vyznačuje mnohými neistotami. Rodina sa bude musieť zaoberať existenčnými otázkami, pretože v závislosti od jej ekonomickej situácie a miesta pôvodu jej členov by takéto oddelenie mohlo byť iba dočasné, ale mohlo by sa tiež stať konečným. Vzhľadom na tieto úvahy sa domnievam, že

⁵⁴ Pozri najmä, pokiaľ ide o tieto podmienky a individuálne posúdenie, ktoré vyžadujú, rozsudok z 3. októbra 2019, X (Osoby s dlhodobým pobytom – Stabilné, pravidelné a dostatočné zdroje) (C-302/18, EU:C:2019:830, body 40 až 44).

⁵⁵ Pozri bod 62 vyššie.

⁵⁶ Podobne ako vo veci C-532/19 sa pozornosť vnútroštátného súdu sústreďuje na vzťah medzi manželmi bez toho, aby sa zaoberal detailmi vzťahu medzi deťmi a ich rodičmi. V každom prípade som už v bode 65 vyššie vysvetlil, že obyčajná zákonná povinnosť spoluzitia, ako ju stanovuje španielske právo, nepostačuje na to, aby sa v tom videl vzťah závislosti, ktorý môže zakladať právo na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ.

⁵⁷ Pozri bod 52 vyššie.

výklad práva Únie, ktorý by toleroval oddelenie rodinných príslušníkov za opísaných okolností, by bol ťažko zlučiteľný s povinnosťou rešpektovať rodinný život, ako je stanovená v článku 7 Charty.

115. Ak by bol nevlastný brat a nevlastný otec XU nútený nasledovať matku (a jej syna) s cieľom zachovať jednotu rodiny mimo územia Únie, je zjavné, že tieto posledné uvedené osoby by boli zbavené možnosti účinne využívať práva, ktoré sú im priznané, v ich postavení občanov Únie. Ďalej treba v tomto kontexte poznamenať, že nútený odchod XU a jeho matky by mal na skutočné využívanie práv, ktoré jeho nevlastnému bratovi alebo synovi a ich nevlastnému otcovi alebo manželovi vyplývajú z ich postavenia občanov Únie, pravdepodobne rovnaký vplyv ako vo veci C-532/19, ak vnútroštátny súd po posúdení skutkových okolností dospeje k záveru o existencii vzťahu závislosti v zmysle článku 20 ZFEÚ.⁵⁸

116. Skutočnosť, že vnútroštátny súd výslovne spomína možnosť, že nevlastný brat a nevlastný otec XU budú nútení nasledovať matku (a jej syna), je podľa môjho názoru dôkazom toho, že nejde o čisto hypotetický scenár. Ďalej, vnútroštátny súd bude určite musieť posúdiť skutkový stav, aby zistil, či existujú medzi jednotlivými rodinnými príslušníkmi vzťahy, ktoré vzhľadom na to, že sa vyznačujú *vysokým stupňom závislosti*, môžu zakladať právo na pobyt pre XU na základe článku 20 ZFEÚ.

117. Pokiaľ ide konkrétnejšie o konštatovanie vzťahu závislosti za okolností prejednávanej veci, z vyššie uvedených pripomienok vyplýva, že prejednávaná vec je oveľa zložitejšia než väčšina ostatných vecí, ktorými sa Súdny dvor už zaoberal a ktoré sa vyznačujú – tak ako vo veci C-34/09, Ruiz Zambrano⁵⁹, z ktorej vychádza judikatúra týkajúca sa práva na pobyt založeného na článku 20 ZFEÚ – existenciou vzťahu závislosti iba medzi dvoma osobami, teda štátnym príslušníkom tretej krajiny a občanom Únie. Ako som už uviedol v predchádzajúcich bodoch,⁶⁰ v prejednávanej veci riziko hroziace efektívnemu využívaniu práv priznaných občanom Únie nevzniká priamo z núteného odchodu XU. Riziko je skôr *nepriame* z dôvodu, že matka by bola v skutočnosti nútená opustiť územie Únie, aby nasledovala svoje dieťa XU, hoci má právo na pobyt. Vzťah medzi matkou (a nie nevyhnutne XU) a maloletým dieťaťom, ktoré je občanom Únie, je teda jadrom skúmania veci, a to z dôvodu vedúcej úlohy matky v kruhu najbližšej rodiny, a najmä preto, že sa stará o svoje dve deti (výlučne o jedno z detí a zdieľane o to druhé).

118. V dôsledku toho sa domnievam, že je potrebné uprednostniť analytickejší a pružnejší prístup, ktorý umožní riadne zohľadniť *nepriame vplyvy* v kruhu najbližšej rodiny. Judikatúra Súdneho dvora by teda mala byť spresnená s cieľom rozšíriť pôsobnosť článku 20 ZFEÚ a zahrnúť aj takéto prípady. Pokiaľ ide o túto vec, navrhujem vyzvať vnútroštátny súd, aby sústredil svoje posúdenie skutkových okolností na vzťah závislosti, ktorý existuje medzi matkou a jej synom, ktorý je občanom Únie (nevlastný brat XU), aj keď je to práve XU, ktorý je priamo dotknutý odmietnutím vnútroštátnych orgánov priznať mu právo na pobyt. Na základe tohto prístupu by XU mal byť schopný vyvodiť právo na pobyt z vyššie uvedeného ustanovenia.

119. Pre úplnosť by som chcel zdôrazniť, že takýto prístup vôbec nezahŕňa neprimerané rozšírenie pôsobnosti článku 20 ZFEÚ na prípady, ktoré si určite nezasluhujú ochranu práva Únie. S cieľom preukázať koherentnosť navrhovaného prístupu považujem za potrebné uviesť ešte raz vec O a i., s ktorou vykazuje spor vo veci samej určité podobnosti, ako napríklad skutočnosť, že obe sa týkajú starostlivosti o deti v rámci *znovuvytvorených rodín*.

⁵⁸ Pozri bod 94 vyššie.

⁵⁹ Rozsudok z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124).

⁶⁰ Pozri bod 113 vyššie.

120. Treba pripomenúť, že v rozsudku vydanom v tejto veci Súdny dvor spresnil, že vnútroštátny súd mal možnosť dospieť k záveru, že medzi štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý žiada o právo na pobyt podľa tohto článku, a synom jeho manželky, štátnej príslušníčky tretej krajiny s legálnym pobytom na území dotknutého členského štátu, ktorý je občanom Únie, neexistuje vzťah závislosti v zmysle článku 20 ZFEÚ. Na tento účel sa Súdny dvor odvolal jednak na právo na trvalý pobyt na území dotknutého členského štátu, ktoré má matka občana Únie, a jednak na skutočnosť, že jej manžel neniesol bremeno právnej, finančnej alebo citovej starostlivosti o občana Únie, ktorého otcom nebol, keďže takáto záťaž prináležala výlučne jeho manželke, ktorá je matkou tohto občana. Zdá sa, že Súdny dvor vo svojom rozsudku vychádzal z predpokladu, že dieťa, ktoré je štátnym príslušníkom tretej krajiny a ktoré sa narodilo na základe zväzku medzi žiadateľkou o povolenie na pobyt a jej manželským partnerom, mohlo zostať na území dotknutého členského štátu so svojou matkou. Matka teda mohla žiť so svojimi dvomi deťmi na území Únie.⁶¹

121. Naproti tomu v prejednávanej veci bolo povolenie na pobyt zamietnuté práve dieťaťu štátnej príslušníčky tretej krajiny, ktorá sa legálne zdržiava v Španielsku. Táto posledná uvedená osoba preto nemôže naďalej žiť so svojimi dvoma deťmi na území tohto členského štátu. Okrem toho, ak by sa rozhodla sprevádzať XU mimo územia Únie, jej druhé dieťa, občan Únie, by mohlo zostať v rámci Únie len tak, že by bolo zbavené spoločnej starostlivosti svojich rodičov. V skutočnosti by jediným prostriedkom na zachovanie tejto spoločnej starostlivosti bolo naopak to, že tak toto dieťa, ako aj jeho otec, tiež občan Únie, by opustili územie Únie.

122. Keďže tieto dve veci vykazujú rozhodujúce odlišnosti, považujem za odôvodnené dospieť k záveru o neexistencii „vzťahu závislosti“ v zmysle článku 20 ZFEÚ vo veci O a i., ako to urobil Súdny dvor, a o existencii takéhoto vzťahu v prejednávanej veci. Uznanie takéhoto vzťahu závislosti je legitímne len vtedy, ak sú splnené kritériá stanovené judikatúrou, čo, ako som práve preukázal, zjavne nebol prípad vo veci O a i. Bez ohľadu na zložitosť oboch vecí niet pochyb o tom, že rodinní príslušníci si v prejednávanej veci zasluhujú účinnú ochranu, najmä s cieľom nezbaviť oboch občanov Únie účinného požívania podstaty práv vyplývajúcich z tohto postavenia. Navrhovaný prístup je teda úplne zlučiteľný s judikatúrou Súdneho dvora.

iii) Predbežný záver

123. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba dospieť k záveru, že v prejednávanej veci nemožno *a priori* vylúčiť, že XU má odvodené právo na pobyt na základe článku 20 ZFEÚ. Toto konštatovanie platí pod podmienkou posúdenia, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd, pokiaľ ide o existenciu vzťahu závislosti medzi matkou XU, štátnou príslušníčkou tretej krajiny, a jej maloletým dieťaťom, ktoré je občanom Únie, takej povahy, že v prípade odmietnutia práva na pobyt XU by bol závislý občan Únie nútený opustiť územie Únie, a bol by tak zbavený účinného požívania podstaty práv vyplývajúcich z tohto postavenia.

4. Zhrnutie analýzy prvej tematickej osi

124. Z analýzy prvej tematickej osi vyplýva, že za okolností prejednaných vecí nemožno *a priori* vylúčiť, že štátny príslušník tretej krajiny má odvodené právo na pobyt na základe článku 20 ZFEÚ.⁶² S výhradou posúdenia, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu

⁶¹ Rozsudok zo 6. decembra 2012, O a i. (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, body 51, 56 a 57).

⁶² Pozri body 94 a 123 vyššie.

s prihliadnutím na právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ako aj na povinnosť zohľadniť najlepší záujem dieťaťa, treba konštatovať, že *v každej z vecí samých sa zdá, že občania Únie sa nachádzajú v takom vzťahu závislosti*, že v prípade odmietnutia práva na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny by bol občan Únie nútený opustiť územie Únie a bol by tak zbavený účinného využívania podstaty práv vyplývajúcich z tohto postavenia.

C. Druhá tematická os: požiadavky judikatúry uplatniteľné na skúmanie vzťahu závislosti

1. Nezlučiteľnosť španielskej správnej praxe s prístupom Súdneho dvora

125. Druhá tematická os sa v podstate týka prípadného súladu španielskej správnej praxe s požiadavkami judikatúry, ktoré sa uplatňujú na skúmanie vzťahu závislosti v zmysle článku 20 ZFEÚ.

126. Podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom sa táto prax vyznačuje odmietnutím udeliť povolenie na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie, len z toho dôvodu, že tento občan nemá dostatočné zdroje pre seba a tohto rodinného príslušníka (a ani zdravotné poistenie) bez toho, aby sa preskúmalo, či medzi nimi existuje vzťah závislosti v zmysle článku 20 ZFEÚ, teda vzťah, ktorý by nútil v skutočnosti občana Únie opustiť územie Únie ako celok v prípade, že by tento rodinný príslušník bol zbavený práva na pobyt na španielskom území.

127. Ako som uviedol vo svojej analýze prvej tematickej osi,⁶³ Súdny dvor už mal príležitosť v bodoch 34 až 54 rozsudku Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real spresniť, že takáto prax *nie je zlučiteľná* s článkom 20 ZFEÚ.

128. Relevantné kritériá umožňujúce určiť, či štátny príslušník tretej krajiny môže vyvodiť odvodené právo na pobyt z článku 20 ZFEÚ, boli tiež uvedené v rámci tejto analýzy. Vysvetlil som podrobne, že jeden z ústredných aspektov posúdenia, ktoré majú vykonať príslušné orgány, spočíva v preukázaní, či existuje vzťah, ktorý sa vyznačuje *vysokým stupňom závislosti* medzi štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie, a občanom Únie.⁶⁴ Zdôrazňujúc dôležitosť ochrany malých detí a zachovania, pokiaľ je to možné, jednoty rodiny, pripomínam, že nestačí, aby vnútroštátne orgány zohľadnili prípadnú *hmotnú závislosť* dieťaťa, ktoré je občanom Únie, voči svojmu rodičovi, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, ale že treba tiež preukázať význam *citovej väzby* s týmto štátnym príslušníkom a dôsledky, ktoré by jeho odchod mohol mať na psychologickú rovnováhu tohto dieťaťa.⁶⁵

129. Ďalej treba zdôrazniť, že aj v prípade takéhoto vzťahu závislosti možno odoprieť povolenie na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, rodinnému príslušníkovi občana Únie, ak tento štátny príslušník predstavuje skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť, a to najmä vzhľadom na trestné činy, ktoré spáchal.⁶⁶ V rámci mojej analýzy prvej tematickej osi a konkrétnejšie veci C-532/19 som poskytol, pokiaľ ide o register trestov QP, niekoľko užitočných prvkov výkladu pojmov „verejný poriadok“ a „verejná bezpečnosť“.⁶⁷

⁶³ Pozri bod 42 vyššie.

⁶⁴ Pozri body 60 a 61 vyššie.

⁶⁵ Pozri bod 68 vyššie.

⁶⁶ Pozri bod 83 vyššie.

⁶⁷ Pozri body 87 až 93 vyššie.

Napokon som pripomenul, že takáto kvalifikácia „hrozby“ pre tieto verejné záujmy nemôže byť stanovená automaticky, ale musí vyplývať z konkrétneho posúdenia všetkých súčasných a relevantných okolností prejednávanej veci z hľadiska zásady proporcionality, najlepšieho záujmu dieťaťa a základných práv.⁶⁸

2. Zhrnutie analýzy druhej tematickej osi

130. Treba konštatovať, že vzhľadom na to, že španielska správna prax nezakotvuje takúto analýzu na účely preukázania existencie odvodeného práva na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ, nespĺňa požiadavky stanovené judikatúrou Súdneho dvora. V dôsledku toho túto správnu prax *nemožno považovať za zlučiteľnú* s právom Únie.

131. Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné uzatvoriť analýzu druhej tematickej osi konštatovaním, že článok 20 ZFEÚ, ako ho vykladá judikatúra Súdneho dvora, *bráni* vyššie opísanej správnej praxi.

VI. Návrh

132. Na základe vyššie uvedených úvah navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Vyšší súd Kastília-La Mancha, Španielsko), takto:

1. Článok 20 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členský štát odmietol právo na pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom dospelého občana Únie, štátneho príslušníka tohto členského štátu, ktorý nikdy nevyužil svoju slobodu pohybu, len z dôvodu, že tento občan Únie nemá pre členov svojej najbližšej rodiny dostatočné ekonomické zdroje, aby sa nestali záťažou pre vnútroštátny systém sociálneho zabezpečenia, ak v rámci rodiny existuje vzťah závislosti občana Únie, a najmä maloletého, takej povahy, že v prípade odmietnutia priznania práva na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny by závislý občan Únie bol nútený opustiť územie Európskej únie ako celok a bol by teda zbavený účinného využívania podstaty práv vyplývajúcich z tohto postavenia.
2. Článok 20 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že vzťah závislosti takej povahy, že môže odôvodniť priznanie odvodeného práva na pobyt na základe tohto ustanovenia, nemôže byť založený len na tom, že plnoletý štátny príslušník členského štátu, ktorý nikdy nevyužil svoju slobodu pohybu, a jeho plnoletý manželský partner a štátny príslušník tretej krajiny sú povinní žiť spolu podľa povinností vyplývajúcich z manželstva podľa práva členského štátu, ktorého je občan Európskej únie štátnym príslušníkom.

⁶⁸ Pozri bod 83 vyššie.